

Byltén 2

Předsednictva První Pražské Pedagogické Pivní Peruti
Ročník III/2 **8. června 1997** **5 Kč**

Pokud kdokoli z nás vstoupí do klasické hospody, která se může pochlubit alespoň nějakou tradicí či vytříbeným pivním charakterem majitelů, neubrání se melancholickému vzepětí při spočinutí na originální nástěnné výzdobě a při četbě pivních moudr. Každý z nás jistě zamáčkne slzičku u četby tak velké pravdy, že je možná snad jen na stěně nejklaštější z nejklaštějších hospod - hospody U Černého vola. Svou pevnou pivní filozofií na nás shlíží nápis: *Blahoslavený sládek, který první pivo vařil / ale zlořečená šelma, který ho první platil.* Neko-nečná a věčná pravda rozesmutní vaše líce a do myšlenek se vkrádá utopický sen o prvo-bytně pospolupivní společnosti. Jakýsi „Chmelový stát“ na okamžení zastíní vaše rozumové pochody a vynikající pivo truchlohu ještě zvýrazní.

Jiná situace nastane, pokud se dostavíte do hospod, kde vás rozzáří spleť veselí po stěnách. Tak je U Brejšků, tu hrají na vaši společenskou abnormalitu, tu bijí do vaší pivní neduživosti. *Chceš mít pověst bohéma a veselého kumpána? Běž k Brejškům na pivo pro pána!!!* Někde vás zase nechtějí pustit domů. Stále se na vás vyzývavě šklebí nápisy *Dej si ještě jednu sklenku, nevíš, co tě čeká venku nebo Všude dobře, tak co doma.* Zde se nedá v klidu číst ani Byltén!

Kam tedy s Bylténem stočeným v ruce? Do Umakartu! Do Umakartu? Ano, tam. Zde nepodvracejí vaše vnitřní rozpoložení melancholickými, bulvárními či antifamiliárními nápisy. Tu vám dobré pivo k četbě podají, a než se dočtete, jsou tu kamarádi. Vždyť přece *Všude dobře, tak co doma.*

B. E. Nátký

Z obsahu

Pod křídly perutě

- 2 Konferenční horečka v podání 5P*
- 4 Itinerář narozenin P. Č a M. K.*
- 6 Vzpomínka novokřtěncova*
- 8 Mým pivařům*
- 10 Život pro razítko*
- 11 Za pivem tam a zase zpátky*

Z českých sudů a hájů

- 14 Hospoda Boleslavská*
- 16 Sovička si přečetla*

Kam peří nedolétne

- 18 Co přineslo »české pivo«
Bulharsku?*
- 18 Pivo jako magický prostředek*

Sexuální poradna

- 20 Zázraky na počkání - dr. Albert*

Z kurníků aneb Co zaslechla sova

- 21 Kauza ATB*
- 21 Otazníky mládí B. Raníka (pokr.)*
- 23 »Cesty ve znamení kříže« a piva?*

Příloha Pivologie aneb Tudy kráčelo pivo

- I Ze slavné hospodské minulosti*
- VII O moci piva*

Konferenční horečka v podání 5P

O tom, že má město Plzeň pro členy 5P své kouzlo, vás nemá smysl přesvědčovat. Naše výprava se tam však 6. března nevypravila za pivem (přesněji jenom za pivem), ale na již 17. vědecké sympozium, jež pořádal Archiv města Plzně a Ústav pro českou literaturu AV ČR Tématem spojujícím většinu příspěvků měl být sex a tabu v naší kultuře 19. století. Je jen přirozené, že 19. století v řadách 5P vzápětí nabylo na oblibě, čehož logickým vyústěním bylo rozhodnutí do Plzně se vypravit.

Podíváte-li se do svého kalendáře, zjistíte, že 6. březen je prvním čtvrtkem v měsíci. Tato mimořádná akce pochopitelně nemohla nabourat pravidelnou každodělní schůzi předsednictva 5P. Již ve středu U Karla IV., tedy o den dříve, naše výprava začala. Po určitých organizačních problémech¹ se část výpravy odebrala domů, předpokládajíc náročnost následujícího dne. Někteří, že Šumáku a Kubelíku, nechtěli porušit tradici a odejít od Karla před zavírací hodinou, za což zaplatili hned následujícího dne.

Sraz naplánovaný na sedmou hodinu ránní se tak nesl ve znamení čekání. Na určenou hodinu se dostavila pouze polovina účastníků výpravy. Během akademické čtvrt hodinky se dostavil pouze pan Kaplan, jenž přijel (bez brýlí!!!), vypůjčenou zánovní Ladou oranžové barvy. Že čekání na poslední dva je zbytečné, se ukázalo po telefonátu na koleje Větrník. Když se ke sluchátku dopotácel Mgr. Kubelík, bylo jasné, že naše Lada nebude plně obsazena. Na naší cestě byl zajímavý zejména okamžik, kdy pan Kaplan, chtěje posunouti sedadlo spolujezdce, vytáhl z něj podivnou tyčku. Kam patřila,

se nám zjistit nepodařilo, její funkce však byla jasná - spolujezdkyni se leželo vcelku pohodlně. Přes posunutý odjezd se přece jen podařilo, díky skvělému automobilu (Majkl netušil, že jede i 130 km/h) a jeho řidiči, dojet do města piva včas. Snad až příliš.

Plánovaný počátek konference musel ustoupit oficiálnímu zahájení v blízkém parčíku, kam se však většine účastníků nechtělo. Před městskou knihovnou, místem symposia, jsme najednou zahlédli kymácející se postavu v nezvyklém baloňáku a s kufíkem v ruce. Radost doc. Čorneje byla myslím upřímná, naše ostatně také. Vzápětí jsme se přivítali i s druhým členem KDDD - panem doc. Charvátém, který měl v Plzni, tak jako my, premiéru. Jejich jména nám vzápětí otevřela konferenční dveře a my se mohli jít ještě občerstvit. Stihli jsme první lahvo- v ý Gambrinus a mohli se přivítat s Kubelíkem, jehož stop byl poněkud rychlejší než naše Lada.

Konferenci zahájil náměstek primátora, bez jehož příspěvku bychom se rádi obešli. Referátem ředitele Ústavu pro českou literaturu Vladimíra Macury, nazvaným *Sex a tabu*, symposium opravdu začalo. Na přednášejícím bylo vidět, že téma nebere jen jako odlehčenou, nádechem lechtivosti oživenou zábavu, ale příležitost, jak na základě detailní znalosti pramenů a jejich sémantickém rozboru společnost 19. století, tváříci se mravně až asexuálně, charakterizovat a typologizovat. Dopolední čtvrtěční program zakončil londýnský gentleman prof. Robert Pynsent, jehož rozkošná čeština nás uchvacovala po celou další dobu. Jeho referát *Pokus o řadra (od řadromanie k řadrofobii se zmínkou o feministickém řadrofilství)*, začínající slovy »Řekne-li se v české literatuře řadra, vybaví se Jaroslav Vrchlický«, ukázal na skvěle zvoleném motivu

ňader protikladnost vztahu k ženě u dvou po sobě následujících generací. Ti, kteří s panem profesorem prožili předcházející večer, obdivovali jeho výdrž. Důsledky se projeví až následujícího dne, protože naši anabázi již neabsolvoval.

O polední pauze jsme se s velkou chutí věnovali Prazdroji, s jehož pomocí bylo formulování pozdravů pro nepřítomné členy 5P a KDDD opravdovou radostí. Obzvláště Náčelníkova maminka nevěděla, zda je pohled skutečně určen její ratolesti. Odpolední program zahájil pan docent Charvát s příspěvkem nám, členům 5P, z části známým. Otázka mnohoženství u starých Čechů měla u vědecké veřejnosti pěkný ohlas, nás potěšilo obligátní: *»Dobrý den, pojďte dál.«* Následující referát zaměstnance Západočeské galerie byl ohodnocen slovy: *»Za to by u Vlnase nedostal ani zápočet.«*² Po tomto příspěvku jsme si uvědomili vlastní meze a se zjištěním, že již nejsme s to udržet náležitou pozornost, jsme se s vedením katedry odebrali do restaurace Na Parkáně, kde jsme důstojně reprezentovali naši pivní organizaci. Až po několika hodinách dorazili jedinci, kteří svou přízeň vědě a pivu rozdělili v opačném poměru než my. Večer to byl velmi zajímavý (znovu Gambrinus), jen Kubelík závistivě upíjel svou sodovku, neboť na zpáteční cestě byl řidičem on. Když po osmé hodině většina členů 5P opustila Plzeň, zůstala povinnost reprezentace na posledních dvou. Se vši skromností musím poznamenat, že neklamali. Noc na studentských kolejích na Borech se nesla ve znamení poslední lahve červeného vína. Smutné jen bylo, že se kolem třetí hodiny ranní z dialogu o Vítězslavu Nezvalovi stal Šumákův monolog.

Když jsme následujícího dne dorazili do městské knihovny, poněkud nás překvapilo, že program nezačíná v 10.00 ,

jak jsme předpokládali. Diskusi řídící docent Čornej nás pozval dále a my jsme si mohli vyslechnout příjemnou přednášku o milencích a vrazích v českých morytátech, kterou se snažil docent Fiala z FF UP najít vydavatele pro svou antologii. Zoufale nabitý páteční program poznamenal všechny příspěvky, tedy i *Adamity - tabu 15. i 19. století* docenta Čorneje. Epizodu adamského vzrušení Josefa Macka proto lépe oceníme až v konferenčním sborníku. Z dalších referátů pak zaujala *Zpovědní zrcadla jako pramen k sexualitě druhé poloviny 19. století* docentky Lenderové z budějovické univerzity a deníky Gollova žáka Ladislava Hofmana. Jeho pohled na prostitutky byl pro nás skutečně nový, přiznávám i poněkud šokující. V úplně jiném duchu se pak nesl příspěvek kalifornské bohemistky Aleny Šimůnkové, jejíž poněkud sterilní přednes nás nadchnout nedokázal. Protože se pro určité organizační nedostatky páteční program protáhl, neslyšeli jsme poslední příspěvky, mezi nimi i *Pokleslý secesní Erós* docentky Dagmar Mocné, jenž vám doporučuji k přečtení v posledním Tvaru. Zpáteční cesta utíkala pak příjemně (přes hodinové zpoždění rychlíku) a bylo vidět, že norma dvě piva pro jednotlivce je založena na mnohaletém experimentování.

Teď už jen doufáme, že jsme naší výpravou do Plzně položili základ nové tradici, jež si v První Pražské Pedagogické Pivní Peruti vydobyde místo právě tak pevné, jako půllitr plzeňského v našich rukou.

Civil

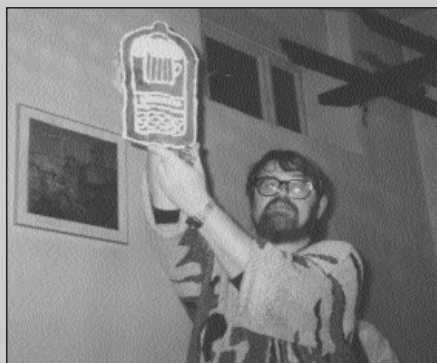
¹ Jejichž důsledkem bylo Bobanovo nešťastné rozhodnutí trestné výpravy se nezúčastnit.

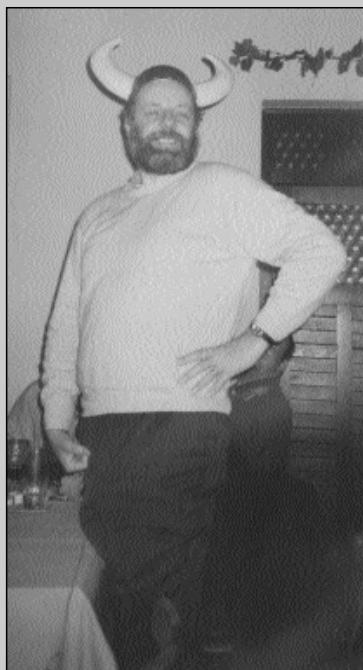
² Doc. PhDr. Petr Čornej, CSc., Plzeň 6. 3. 1997, 14.37.

ITINERÁŘ
OSLAV NAROZENIN DOC. ČORNEJE A MGR. KALOUSKA,
KONANÝCH 26. 3. 1997 V BŘEVNOVSKÉ RESTAURACI NA HRÁDKU

- 18.00 zahájení oslav narozenin
20.30 slavnostní ceremoniál předání veselých a vtipných dárků doc. Čornejovi a Mgr. Kalouskovi
21.00 vlna nepopsatelné radosti obou obdarovaných vlna nepopsatelné žízně všech zúčastněných, způsobená první pivní pauzou obsluhy během ceremoniálu
22.30 křest dosavadních pivních pohanů doc. V. Vlnase a F. Grunta
22.45 druhá pivní pauza, způsobená výměnou obsluhy
23.00 volná zábava, nezřízené veselí
23.39 jeden z předních členů PPPPP (M. Ř.) přistižen při konzumaci dárku doc. Čorneje
24.00 půlnoční beseda nad Obrázky z českých dějin a pověstí moderovaná Bobanem Novotným (svými výkony ohromili zejména absolventi zkoušky z obecných dějin A. Huliciusová a M. Řezáč)
00.45 literární diskuse na téma »Představitelé undergroundu« (přes zběsilý rétorický výkon studentky 1. ročníku MU v Brně dokázal svou převahu docent téže univerzity)
01.30 hodina posledního spatření Pavlíčkova batohu
01.30-03.00 přechod nezřízeného veselí ve stav neodmyslitelně patřící ke každé akci takového kalibru (indicie: rozlité pivo, tupé pohledy, pocitování následků konzumace, výkřiky do tmy...)
04.00 ohlášení trestného činu krádeže na PČR v Břevnově
05.00-12.00 zlé motolice, trpaslíci v hlavě, pocity závratí, mravní kocoviny

-jpk-

VZPOMÍNKA NOVOKŘTĚNCOVA

V technice udělování křtu existují v různých církvích odlišné způsoby: v pravoslavné církvi dítě třikrát ponořují do vody, katolíci se omezují na to, že lžijí na hlavu novokřtěnce menší množství vody, anglikáni stříkají vodu na tělo. Nehledě na svérázné pojetí obřadu křtu v různých církvích sleduje křest vždy jen jeden cíl, tj. připoutat člověka k náboženství a vzbuzovat v něm pokoru a slepou poslušnost ke služebníkům kultu.

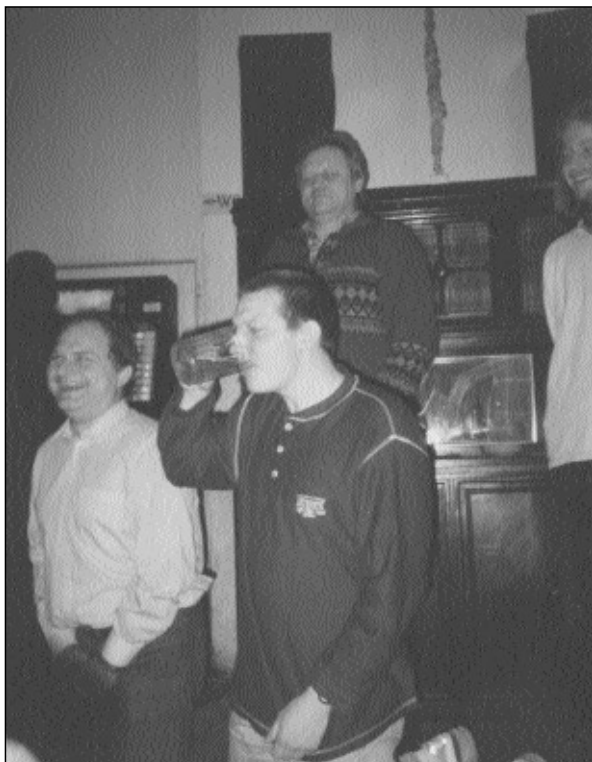
Kapesní slovník ateisty, Praha 1982, s. 157

Pivní křest byl bezesporu jednou z nejslavnostnějších událostí v mém dosavadním životě. Tedy pomínuli předávání občanských průkazů, vojenskou přísahu a svou první návštěvu v Národním divadle (vlákali mne tam pod záminkou, že uvidím medvěda, ale místo Prodané nevěsty se hrála Krůtňava, což osudově znamenalo můj následný vývoj). Ona pamětihodná věc se mi přínatrefila 26. března 1997, v předvečer svátku biskupa Komenského, patrona nekonfesijního školství. Blízko křtu mi již dlouho předtím věštila roztočivá znamení na nebi i na zemi (kometa Hale-Bopp aj.). Nebylo proto až takovým překvapením, když mi Náčelník kteréhosi dne zjevil, že se mi v řádném zasedání 5P dostane této vrcholné pivní svátosti. I zaradoval jsem se v srdci svém a uchýlil se ke své domácí knihovničce, abych načerpal duchovní posilu pro nadcházející radostnou událost. Jak je mým zvykem, sáhl jsem po knihách

názorově protichůdně orientovaných, abych si na celou věc utvořil dialektický názor (představu dialektiky postavené z hlavy na nohy a naopak začala nasávat naše generace od chvíle, kdy byla v krizových letech s konečnou platností odstavena od mateřských prsů; proto se již řada mých vrstevníků poměrně úspěšně uchlastala, a někteří se i proslavili). Závěše Kalandry České pohanství (F. Borový, Praha 1947) mi v tomto ohledu mnoho zachytných bodů neposkytlo. Snad jen mýtus o vzniku totemových skupin, účelově šířený kmenovou gerontokracií mezi australskými Diery (s. 133 tamtéž), mne určitým způsobem inspiroval. S přibývajícím počtem prázdných lahví mi to však celé přišlo jako nějaké nechutné podobenství

a vcelku jsem se přestal divit autorovu smutnému konci. Zato dialekticky protichůdné *České křesťanství* (B. Rupp, Praha 1947) od pátera Kubálíka mne svrchovaně uspokojilo. Zvláště konstatování, že »konvertité vždy byli vynikajícími osobnostmi, svatými charaktery; naopak pervertité, apostaté, pravidelně byli býlím v zahradě Církve« (s. 54-55) mne duchovně mimořádně vzpružilo a po-

sílilo moji vůli ke konverzi, jakož i můj latentní pivní katolicismus, doposud lícově skrývaný pod blazeovanou maskou bahnitého českého pantheismu.

Takto vnitřně vzpružen, avšak na těle poněkud znaven, dostavil jsem se výše uvedeného dne do restaurace Na Hrádku. Účast byla hojná. Zábava se povětšinou soustředila kolem dekorativně ověnceného poprsí Petra Čorneje, které posléze promluvílo, a já jsem poznal svůj omyl, neboť nešlo jen o poprsí. Ze svého kolečkového křesla v rohu místnosti sledoval s dobrotivým úsměvem na rtech veselý ruch a kolot v hostinské místnosti velebný kmet František Parkán, jemuž studentská omladina přišla rozjasnit podzim života a s ním i poslední střízlivé okamžiky. Zato další z oslavenců, uhrančivý Miroslav Ka-

lousek, byl až překvapivě čilý a s neuvěřitelnou vitalitou se oddával tradičním subjektivně nealkoholickým orgiím. I jiné postavy pedagogů a hostů, mezi nimiž vynikala marciální osobnost prof. Preisse, dodávaly společnosti ráz bezmála učeneckého grémia, nebýt roztodivných masek a škrabošek, umělých uší a jiných žer-

tovných předmětů, které zpravidla nepatří (ale možná se mýlím) ke standardní výbavě akademiků. Kolektivní rituály v této společnosti mi opět daly vzpomenout na citovaného Závěse Kalandru. Tak jako předkřesťanská společenství zajišťovala skupinově vyslovovanými zakladny svému kmeni hojnost úrody a úlovku, tak také my jsme byli nuceni v jakési kmenové formě vyslovovat své požadavky na pivo a jiné pokrmy a poté jsme napjatě očekávali, zda nám je vrtkává štěstěna doaportuje. Na některé z nás se usmálo štěstí a objednávka šťastně dorazila až k dotyčnému. V této pozoruhodné tombole se však objevovaly i chody, které nikdo neobjednal a které byly svorně zavrženy a určeny za oběť pivním lárům a penátům. Taktéž konzumace piva našeho vezdejší-

ho byla provázena vnějšími okolnostmi, připomínajícími cosi mezi kultem woodoo, grantovým systémem a televizní soutěží. Pivo se objevovalo a zase mizelo, chvilími ho byla přemíra a pak se zase nedostávalo. To vše provázely další složité ceremoniály, spojené s nemravnou praktikou dvojích cen a neustálého placení. Ale i tak to bylo hezké.

Okamžik křtu nadešel. Místnost v té chvíli potměněla a prázdné sklenice výsměšně pomrkávaly na stolující, podobny vyžraným očním důlkům lebek v sedlecké kostnici. Jen hrací automaty v rohu místnosti, před nimiž jsem klečel jako před tabernáklem, si dále bzučely a blikaly svou věčnou píseň. Romska spoluobčanka, krásná jako ministryně spravedlnosti, nechápavě civěla na celý výjev. Já však měl v té chvíli pomyšlení jen na důstojného arcišamana Majkla Řezáče, jenž prováděl obřad s vnitřním smyslem pro neopakovatelnost okamžiku, jenž je mu ostatně vlastní. Krůpěje životadárného piva dopadly na mou okoralou duši a já v té chvíli pocítil vrcholné štěstí a plnost svého pozemského údělu.

Probudil jsem se druhého dne nad rámem. V dutině ústní jsem měl pocit, který další z mých oblíbených spisovatelů popisuje jako pozůstatek počinání neznámého nočního živočicha, jenž tohoto prostoru použil zprvu jako latríny a posléze jako mauzolea. V nitru mé lebky usilovně pracovaly dětské pěstičky jakýchsi samozvaných brigádníků. Večer mne čekala (služební, jak jinak) schůzka v restauraci U Pešků a já jsem intenzivně zatoužil zemřít. Knihu pátera Kubalíka jsem hodil pod postel, avšak ona se výsměšně otevřela na straně 61, z níž vyhržel následující text: »Církev má od svého Zakladatele záruku, že ve věcech víry a mravů nikdy neupadne do omylu, nikoli však, že vždy bude nad průměr a vše její jednání poneše pečetí dokonalosti. Pak hříchy věřících, ba někdy i jejich kněží, jsou stále otevřené a nezahojené rány na mystickém těle Kristově...«

Nic zkrátka neroste do nebes.

Vít Vlnas

Mým pivařům !!!

*Alkohol je náš úhlavní nepřítel,
nemáme však milovat své nepřátele
jako své bližní*

*Život je jako pivo,
těžko mu lze odvyknout*

*Actu vitam metiamur,
non tempore
(Seneca)*

Možná vyzní tento článek trochu pateticky, ale rozhodl jsem se napsat své vyznání této katedře, Pětipečku a pivu. Začnu snad trochu zešíroka.

Když jsem se přes různé odvolávací peripetie dostal na tuto fakultu, nikdy jsem si nemyslel, že bych se mohl stát vůdčí osobností jakési studentské organizace na Katedře dějepisu a didaktiky dějin. Domníval jsem se, že svým vysokoškolským studiem propluji jako průměrný student a ani ve snu mě nenapadlo, že někdy budu v přímém styku s velkými postavami

naší historiografie.

Kdo s námi zažil počátky 5P, ví, že byly velmi prosté. Někdo zorganizoval něco (hromadnou návštěvu hospody v Holubově) a stal se Náčelníkem. Co to bylo, co se stalo pojítkem mezi námi zakládajícími členy? Pivo? Ten lahodný mok, u kterého se všechny problémy se školou vytrácejí, komunikace a porozumění mezi studenty a kantory se prohlubují? Anebo to bylo a je také něco jiného?

Spousta lidí kolem mě mi dnes říká, že až *my* odejdeme, 5P se rozpadne, přestane existovat. Já si to nemyslím, nebo si to raději nechci připustit. Samozřejmě 5P neudržíme násilím, ale naši mladší kolegové nás určitě nezklamou.

V říjnu tisíc devět set devadesát sedm to bude již třetí rok, co vznikla tato v mnoha očích kontroverzní organizace. Jsem velmi rád, že se ji podařilo zreformovat, získat pro ni nové členy a svými »nepivními« aktivitami se dokázala zviditelnit i na naší fakultě. Myslím si, že i přes některé kritické hlasy, které se snášejí na vedení 5P (moc pijeme pivo, málo pijeme pivo, mnoho úřednické práce, málo úřednické práce), že i přes to po nás tady něco zůstane. Někdo si nás bude pamatovat pro naše pití piva, někomu zůstaneme v srdci i pro něco jiného.

Nikdo ovšem nemůže popřít, že u piva 5P vzniklo, s pivem vzkvétalo a možná někdy, až přestanou v hospodách točit pivo, i v klidu odejde. Proto Ti děkuji Pětipečko, děkuji Ti katedro, děkuji Ti pivo - nikdy nezapomenu!!!

In pivo veritas

Náčelník

Oznámení

Roman Ferstl a Jana Hanzlíková si vám dovolují oznámit, že budou oddáni v sobotu 19. července 1997 ve 12 hodin na Svaté Hoře u Příbrami

Život pro razítko (ad Nejasná zpráva o konci PPPPP)

Již od dětských let jsem toužil být úředníkem. Představa, že jednou, až budu velký, obléknu klotové rukávy, zasednu za psací stůl, v pravé ruce ucítím hladkou, hřejivě milou rukověť razítka a druhou rukou budu vyměňovat orazítkované dokumenty osvětlovala truchlivá léta mého dětství. V okresním městě, v němž každý první člověk vyrábí automobily bylo, žel, tak málo lidí, kterých jsem si mohl opravdu vážit. Zaslechnout zvuk razítka dopadajícího na papír, sladšího vybraných árií Verdiho oper, vnímat hebounce mlaskavý zvuk, ne zcela nepodobný prvnímu nesmělému polibku milenců, bylo pro mě více než vzácné. Těch hodin, které jsem proseděl na hlavní poště, skryt za stoly s telefonními seznamy poblíž peněžní přepážky.

Ve druhé třídě jsem donutil rodiče, aby mi koupili »dětskou poštu« - hračku z NDR, v níž se skrývala sada kulatých i hranatých razítek. Sám jsem si pak z peněz získaných za prodané láhve koupil všechny druhy razítkových barev, které v té době byly u nás k dostání. Svoji první brigádu jsem strávil na poště, moje první dívka pracovala jako úřednice na MNV. Po půl roce známosti jsem za ni převzal část její agendy a po nocích s rozkoší vyplňoval hůlkovým písmem dotazníky. S dojetím vzpomínám na řadu probdělých nocí po prvním shlednutí Menzelových Ostře sledovaných vlaků a z četby na gymnáziu mi nejlouběji utkvělo v paměti setkání zeměměřiče K. s dokonalými úředními postupy.

Splněním většiny mých životních přání měl být, jak jsem alespoň doufal, vstup do 5P. Zpočátku to však nevypadalo příliš nadějně. Akce naší organizace připravovala většinou jen hrstka lidí a zbylí členové, i ti z Předsednictva, často jen nečinně přihlíželi, jak vše dopadne. To by snad nebylo tak hrozné, daleko víc mě děsilo, že pro toto jalové nicnedělání **neexistovala** důstojná forma. Razítko 5P truchlilo v izolaci a kromě několika málo světlých chvil je nikdo nepoužíval. Teprve poté, co se Předsednictvo začalo scházet pravidelně, mohl jsem v plnosti vnímat ono

vědomí zadostiučinění, prožívat nerušeně pocity neskonale příjemné.

Domnívám se, že mohu celkem klidně a se souhlasem mnohých kolegů prohlásit, že odhalení pravé tváře Předsednictva 5P v článku podepsaném šifrou PPN (nebo Za pozůstalé PPN?) z minulého čísla Byltěnu je přesné. Zmíněné »zamoření sakrálního prostoru (stolu hospody při zasedání Předsednictva - pozn. K.) různými leistry, dotazníky, připomínkami, návrhy...« je zcela v souladu, až na ono pejorativně laděné podstatné jméno slovesné, s mými představami o ideálním průběhu schůzí Předsednictva. Možná chybí jen něco jako nekonečně trvající a nic neřešící monology »diskutujících« a očividně znuděné výrazy těch, kteří jsou přítomni pouze z donucení, prostě troška koření z naší politické scény. Vše ovšem v **náležitě formě**.

Další věcí, která mě ve zmíněném článku zaujala, byla výtka směřující proti snahám Předsednictva po důsledné sebe prezentaci a záměru připravit Náčelníkovi pozici pro »kanonizaci«. Opět mohu autorovi jen poděkovat za přesné a nekompromisní demaskování reálného stavu. Ano, chceme být známi i budoucím generacím, toužíme po tom, a proč se o to nepostarat právě onou mravenčí úřednickou pílí. Tak se to podařilo i slovně Kakánii (dej jí pámbů věčnou slávu), dodnes v obecném povědomí spojené s důkladným úřednickým aparátem.

Shrnuji tedy: PPN neklame, jen jeho hodnocení nejsou vždy zcela přesná. Za zmíněné postřehy mu přesto patří náš obdiv. Kočně se zrodil námět pro plodnou a zajímavou diskusi - nikoli o tom, co udělat pro 5P, ale o tom, zda určadovat nebo ne.

Na závěr snad jen drobná poznámka. Nedopusťme, aby schůze Předsednictva 5P dopadly jako redakční rady Byltěnu, při nichž se možná něco dohodne, nové číslo vyjde, ale zcela se zapomíná na zavedení pevných a neměnných služebních postupů.

Za pivem tam a zase zpátky

Bylo, nebylo, sešlo se na jednom pražském nádraží u stánku s pivem osm poutníků. Měli před sebou dlouhý den a nelehký úkol. Právě se totiž nacházeli na počátku Memoriálu Romana F. a s lahváčem v ruce nastupovali do vlaku směr Lysá nad Labem, aby během dne a noci zaplnili všechna prázdná políčka svých pivoměrů. Sluníčko krásně svítilo a nic jim nestálo v cestě za vytyčeným cílem.

Na první překážku však narazili již v nádražní nálevně v Lysé, kde se nejprve museli všichni do jednoho vypořádat s půllitrem perštejnské desítky a poté čelit ostrým výpadům nálevnice, která rozveselenou a mírně hlučící společnost okřikovala slovy: »Pánové, prosím o několik decibelů ztišit, tady to funguje také jako jídelna.« Zřejmě byla vyslána skupinkou asi deseti modrých uniforem (nádražačky, které se po těžké dopolední šichtě přišly do stejného lokálu nabaštit), a urychlila tím odchod poutníků do hospody U Krále Václava.

Zde je čekalo příjemné posezení nad Gambrinusem a s vylepšenou náladičkou se mohli vydat na přenáročný, asi šedesát metrů dlouhý přesun do restaurace U Bílé labutě. Následovalo však nepříjemné překvapení v podobě Pepinovy desítky, a tak poutníci připravili svým chuťovým buňkám příjemnější zážitek, totiž gulášek se šesti za pár šupů. Dopolední jízda gradovala U Mrtvoly, kde oči všech nepřestávaly obdivovat obrázky pouze spoře oděných žen a dívek. Na konec jejich působení v Lysé ještě společně počurali spoustu barevných voňavých mejdlíček U Mrtvoly na

hajzlu a vydali se na exkurzi po benáteckých hospůdkách.

Před sebou měli 9 km chůze, jež měla být zpestřena třemi pivními zastávkami. Neměli však štěstí, a tak pouze jedna se stala v Benátecký Vrutici skutečností. Hospůdka U Petra poskytla poutníkům azyl, i když ještě nebyla zcela otevřená a paní hospodská jim nabídla Pepinovu desítku z lahve. Tady se projevila ta nejtemnější stránka celé skupinky, neboť místo slov díky byla ubohá ženština zavalena nadávkami nejtěžšího kalibru na kvalitu podávaného moku a jeden z přítomných se dokonce pokusil celý hostinec zapálit výbuchem plynového zapalovače. Zdrčené hospodské vylepšil náladu pouze poutník jménem Boban, který si jako jediný chválil předložený nápoj, a aby svým slovům dostál, vzal si dva lahváče na cestu do Benátek nad Jizerou. Ta probíhala celkem klidně, pouze jeden člen průvodu, říkali mu Náčelník, si stěžoval na vlčka uvnitř svých trenýrek, toho se mu však později podařilo po pár pivech zcela vypudit.

Do města dorazili všichni hladoví a žízniví, takže s radostí přivítali U Samce nejen pivečko a klobásku, ale i své kamarády, kteří za nimi dorazili v plechové krabičky na kolečkách. Zde se také podařilo Romanovi F. vyřešit velký problém. Konečně se zbavil holuba, kterého si nesl až z Benátecký Vrutice. Početnější a silnější vydali se poutníci do Gold Landu, místními domorodci důvěrně zvaného Piči bar. Za to prý může zdejší servírka. Po krátkém posezení a pokoukání na ekvilibristické kousky jediného černého fotbalisty v české lize následovalo další zaplňování políček v hospodě U Vola.

Na tomto místě vnesl příjemný rozruch mezi poutníky příchod dvou příslušnic ženského pohlaví, totiž Jany a Jany. Nutno také podotknouti, že se tím pochod přehoupl do poslední čtvrtiny, což na cestovatelích zanechalo mírný následek, projevující se delší dobou strávěnou v hospůdkách a prodlužujícím se intervalem přechodů.

Stmívalo se a poutníci obdivující krásy Benátek dorazili do nálevny U Horvátů. Zde museli sebrat všechnu odvahu a vstoupit do výčepu plného Romů, neboť se nacházeli na místě, kde se každý večer scházejí romští domorodci a konzumují desetistupňového Kalicha. Když vcházeli dovnitř, jeden z hostů poznamenal: »To je hospoda pro cikány, já sem netušil, že sem choděj i Češi.« Na jeho výrok reagoval odpadlík Šumák slovy: »Všichni jsme Češi.« Zřejmě si neuvědomil, že není Čech jako Čech. Protože lokál byl zcela zaplněn, odnesli si všichni pivo ven a vychutnávali atmosféru blížící se noci.

Při divokém přesunu do dalšího restauračního zařízení se společnost v potmělém parku rozpadla na několik skupinek, které se opět sešly v bezejmenné vinárně, jež nahradila hospodu Na Stadionu. Ve vinárně naplno vypuklo veselí všech zúčastněných. Po prvním kole lahvového Gambrinusu všichni poutníci povstali, chytli se kolem ramen a započali zpívat písně *Dělání* a *Severní vítr*, naplnění štěstím, že jsou skoro na konci své cesty. Zpívali krásně, pouze místním domorodcům se zvuky vycházející z jejich hrdel nezamlouvaly a pomalu a postupně jeden po druhém opouštěli lokál zanechávající na stolech zbytky večeře. Ani panu vrchnímu se

zpěv moc nelíbil, ale vidina velkého výděлку ho ponechala zcela klidným a přítivým.

Kolem desáté hodiny po vydatném jídle minutkového typu se kompanie rozpadla zcela. Nedaleko se nacházel hostinec U Srba, poslední to zastávka již notně společensky unavených poutníků. Část se tam odebrala splnit poslední úkol dne, část zůstala ve vinárně a Boban raději usnul za stolem, z pod kterého ho poté ostatní museli násilím vyprošťovat. Zřejmě na něho začaly neblaze působit lahvové Papinovy desítky vypité za chůze.

Když se čas blížil půlnoci nastala doba spánku. Noclehárna u fotbalového hřiště byla připravena pro tuto činnost, dokonce zde poutníci našli čtení na dobrou noc, totiž obrázkové časopisy *Bizzar sex* a *Perverz*. Po přečtení několika brilantních obrátů ze stránek této literatury usnuli spánkem spravedlivých a mohli si nechat zdát o všech těch hadičkách, gumičkách, kůžičkách a klystýrech. Několik vyvrhelů ještě stačilo zneuctit trofej místních fotbalistů (středně velký pohár), který naplnili pivem a poté v něm vykoupali oloupaný pomeranč. I je nakonec přemohl spánek a po několika artistických kouscích se odebrali na lože. A jestli se neprobudili, spí tam dodnes. No, abych řekl pravdu, oni pak chlastali celý další den, ale to už je jiná pohádka. Dobrou noc.

Legolas

Kasa 96

Příjmy:

Příspěvky	1.050
Sponzoring	700
Přebytky z hospody a výnosy z prodeje vstupenek	1.756
<u>Zůstatek z roku 1995</u>	<u>257</u>
Příjmy celkem	3.763

Výdaje:

Dar pro Katedru dějin a didaktiky dějepisu	910
Diplomy pro Pijany roku, Objev roku a Zlatého čelňu	100
Obaly na průkazky	45
Ocenění za organizaci plesu	213
Papírové korunky	66
Svíčky, prskavky a jiné serepetičky na Vánoční besídku	112
Švédský stůl na Vánoční besídku	1.200
Xeroxy	32
<u>Záloha na potisk triček + doplatek + trička</u>	<u>325</u>
Výdaje celkem	3.503

Celkový stav do roku 1997 **260**

Protože pozměněné Stanovy PPPPP mi ukládají povinnost vydávat pouze roční přehledy stavu a vývoje finančních záležitostí (pokud Předsednictvo nerozhodne jinak), předkládám tedy vašemu zraku burzovní zprávu za rok 1996. (V souladu s platným ustanovením o zaokrouhlování jsou některé halíře posunuty tam i onam.)

Berní poměry byly po celý rok poněkud podprůměrné, avšak na konci roku v souvislosti s tvrdšími postupy vymáhání (racketeering) se nečekaně zlepšily, takže se na příspěvcích získalo něco málo přes tisíc. Mnohem důležitějším zdrojem se však ukázalo vybírání vstupného na Oslavy vzniku PPPPP a Vánoční besídku, které však samozřejmě záhy mizelo formou placení sálů, lidí a švédských stolů. Co trvá, jsou dobrovolné sponzorské příspěvky, v nichž, jak se zdá, zavládlo zdravé soutěžení, a neviditelná (žádající) ruka PPPPP tak inkasovala za tento rok 100 Kč od proděkana doc. Pavla Vašáka, 200 Kč od stálého zákazníka dra Fr. Parkana a kupodivu na celých 400 Kč odhadl své sociální poměry A. K. K. Kudláč. Všem dárcům

však patří stejně neskonale díky. (Jen chci ještě předem zveřejnit, že Kasa 97 dostala koňskou injekci od primáře P. Čorneje, jenž nadělil ke svým narozeninám dva kubíky!)

Vedle zmíněných plateb, spojených s hodováním a stolováním, pokladnička nejvíce vysolila za tradiční vánoční dárek katedře dějepisu, jímž tentokrát bylo devět svazků českých kronik. V pořadí druhý největší výfuk činilo zaplacení dluhů, které nám odkázaly Oslavy 95 (různé keramické pivní trofeje a ocenění), na dalším místě spočinula trička s emblémem organizace, udělená u příležitosti křtu P. Čornejovi a M. Kalouskovi, a posléze i obdarování Náčelníka a Martina Majera za jejich příkladnou organizaci plesu PedF UK.

Do roku 1997 tedy pokladnička vstoupila rozvázným a vyrovnaným krokem (za rok 96 přibýly celé 3 Kč), ale díky citovaným jarním anabolikům to vypadá, jako by se blýskalo na lepší časy. Snad i vybírání příspěvků nebude tak nutné.

Pokladník

Hospoda Boleslavská

Stará Boleslav - místo, kde nám »zabíli Venouška«. Město, které v sobě skloubí lesk českého poutního místa a decentní půvab pomalého lázeňského metabolismu. Důležitým komponentem, jak extatického náboženského kvasu, tak nudných rituálů zdravotní rekonvalescence, je, i když z rozdílných důvodů - v případě prvním je to uklidnění po nadpozemském zážitku, v druhém naopak vytržení ze stereotypu požívání léčivých vod a lehkého korzování po kolonádě - život hospodský noční, večerní a pro zanícené příznivce také odpolední a dopolední.

Většina návštěvníků přibývá k městu od Prahy (vyjma kolegů Ferstla, Pavlíčka, Šamala, Kalisty a Pekaře). Po přejetí Labe a soustavy jeho kanálů a zdymadel, většinou na palubě oprýskaného a životu nebezpečného škuneru firmy JUDr. Jan Hofmann, přezdívané mezi odvážnými mořeplavci výstižně Cháron, se po levé straně hned za »nepřehlédnutelným« kostelem sv. Václava s pozůstatky románské krypty z 11. století objeví hostinec V Pivovaře a ten je již nepřehlédnutelný bez uvozovky. Je to nejkomplexnější hospoda ve Staré Boleslavi. Probíhá-li v současnosti jedno ze dvou ročních období pivaře, tedy doba zahrádek, neboť on jiné klimatické rozlišení nepotřebuje, pak to pro obyvatele St. Boleslavi znamená zasednout pod nevkusné slunečníky Pepsi-cola a vkusné jírovce maďaly zahrádky V Pivovaře. Sám název hospody je již pouze vzpomínkou. Zato horkou současností je to rozhodující, pivní sortiment: Gambrinus 10° a 12°, černý Purkmistr 10° a navíc kvasnicový Prior 12°. Správný pivař se má sice najíst doma, aby se nevytrhoval, ale kuchyně V Pivovaře mu tu domácí může úspěšně nahradit. Obsluha je přátelská (autoři tohoto článku si dokonce zasluhují její tykání) a jediné, co snad může narušovat komunikaci, je nová stereotelevize. V pozdějších hodi-

nách se však stejně řve, takže už to nevádí.

Projdeme-li městskou branou, po levé ruce nacházíme hotel Praha, avšak nevím zdali zde někdo někdy přenocoval. Restauratione v přízemí také nepatří mezi nejoblíbenější, leč zdejší Staropramen 10° a 12° svou kvalitu jistě má a za zmínku stojí také zajímavý etnický prvek, kterým je ukrajinská servírka.

Poponese-li exaltovaný věřící nebo lázeňský host své otupělé tělo doslova o dům dál, stojí rázem před víceúčelovým všesportovním zařízením jménem Labím. Labín je pajzl! Nechci, aby čtenář tuto informaci pochopil jako odsudek. Pajzl je v české hospodské kultuře naprosto svébytný a nezastupitelný fenomén. Bez pajzlů bychom nevěděli, jak má vypadat pořádná hospoda. To, že v nich lze bez problémů »zatnout sekeru«, vábí do pajzlů zajímavou klientelu. Bezdomovci, nezaměstnaní, notoričtí alkoholici a pár všudypřítomných a úroveň pajzlů degradujících gamblerů. Kdybych občas nezašel do Labína, ani bych nevěděl, jak vlastně vypadají. Pohled na ně vnáší do mé duše zvláštní klid a rovnováhu, protože oni jsou ti poslední, kteří by od života ještě něco čekali a bilance jejich životních proher a debaklů nabíje sebevědomím i studenta před soubornou zkouškou. Když si k tomu všemu dáte ještě Gambrinus 10° nebo 12°, nahradíte tak poslední nedočtené tituly ze seznamu četby. Součástí Labína je také nonstop bar. Avšak to, co je v případě hospody předmětem odborného studia tedy pajzlovství nebo pajzlovnictví, je v tomto baru nepovedenou maloměstskou karikaturou.

Jestliže Labín je v hospodském sortimentu novinkou, dlouhou tradicí se naopak pyšní jedna z dominant Mariánského náměstí Slovanská hospoda, pro místní Slovanka. Vyniká svým barokním původem a nejhorším kulečníkem ve střední Evropě. Kuchyně je tu pak nejlepší po »Pi-

vovaru«. Platí zde také, že hospodu »dělá« personál. Ten současný je skutečně kvalitní. Dřívější podoba tohoto svatostánku byla zajímavá snad jen tím, že se tu čepoval v okolí Prahy exklusivní Regent a malý »panák« ginu stál 2 Kč. Kocovinu po něm bych však nepřál ani Bratrstvu Kocičích pracky. V současnosti probíhá »kojení« věřících standardním Staropramenem 10° a 12°.

Do této chvíle se stále pohybujeme v centru města okolo silnice Praha - Mladá Boleslav. Ten, kdo se nebojí tajemných zákoutí cizích měst a tajuplné atmosféry islámských mešit a opiových doupat orientálního světa, může odbočit z hlavní tepny kolem kostela Nanebevzetí Panny Marie, aby zjistil, že se odstříhl od světa duchovně vyprahlého a plného honby za Ničím. A to je právě to, co hledají nyní již společně naši značně unavení přátelé, duševně vytržený poutník a korzující lázeňský host. Svůj cíl nacházejí v ulici Na Dolíku v restauraci, hospodě, hostinci, nálevně, knajpě U Najmanů U Hájků, Na Dolíku, U Patrika (podezírám zdejší štamgasty, že tolik názvů si vymysleli sami, aby doma i nadále simulovali rozmanité půvaby svého koníčku). Jste-li v Ágře stane se, že vás zdaleka neosloví Tádžmahál, ale nadchne vás prostý indický rolník v káře tažené zebu, v Paříži vás neohromí Eiffelova věž, ale podaří se to prostému činžáku na periferii nebo v New Yorku si lépe než Empire State Building zapamatujete nevrlého prodavače v bufetu na Kennedyho letišti. Stejně tak si návštěvník Staré Boleslavi musí zapamatovat hospodu U Najmanů. Kombinace Velkopopovického Kozla 10°, Gambrinusu 12°, umakartového sluhu stolů a židlí (na svůj kunsthistorický rozbor stále čekají), dekadentně zakřivené podlahy a secesní postavičky majitele a hospodského Pepička, úspěšného reprezentanta tradičního českého stylu Palivec, tedy harmonie jemného inteligentního humoru a folklórních rituálů českého venkova vytvářejí stěží po-

psatelnou atmosféru, která mi nedá, bych se uprostřed postmoderního ryku konce dvacátého století nestal štamgastem. Dost už o »Najmanech«, neboť cítím, že se mi do očí začínají drát slzy.

Zpět k seriózním informacím. Vracíte-li se staroboleslavským slumem na hlavní na hlavní silnici, pravděpodobně neminete hospodu U Jelena. Dříve kultovní místo ztratilo po několikeré reorganizaci (výměně personálu) svou přitažlivost, avšak »smažák« za 28 byste asi jinde na padesáté rovnoběžce hledali baterkou. Staropramen 10° a 12° si o vaši pozornost ani říkat nemusí.

Poslední hospodou je už opět pod světly maloměsta Modrá Hvězda. O jejích kvalitách jen tolik: vždy máte problém sehnat místo, abyste se mohli věnovat svému Gambrinusu, který je zde opět v plné síle. Ale jak se tak rozhlížím, nikde tady nevidím nerozlučné přátele z lázní a kostela. Ani se nedivím, že nedošli až sem. Dále za Modrou Hvězdou platí Hic sunt arnae, neboli Zde jsou kasárna.

Vzhledem k tomu, že všechny hospody mají jednotnou zavírací dobu ve 22 hod. SEČ nebo SELČ, hledám naše přátele jinde. Mohou být ve vinném sklípku U Bauma, náruživého vinaře a přítele ženských půvabů, stejně jako Glenna Millera nebo George Gershvina. Ptám se majitele, přerušuje jeho česko-anglickou versi Porgy and Bess. Nejsou tu. Neomylně mířím do podniku Piccolo Mondo, posledního útočiště všech žiznivých a žiznících duší, přátel gamblu a kulečníku. Opatrně za sebou zavírám dveře, oba naši souvěrci se opírají o kulečnicková tága a se sladkým úsměvem vyspávají svůj sen, ze kterého se ráno opět probudí do kalné existence věřícího katolíka a nevléčitelného rekonvalescenta. Ale to už je látka pro Katolické nebo Zdravotnické noviny.

Sovička si přečetla

Kde se pivo vařilo - Trojský pivovar

Staré přízemní budovy (pouze hlavní stavení obdélníkového půdorysu je jednopatrové) pivovaru v Troji stojí při Vltavě dodnes - slouží již však jen jako sklad.

V těchto místech dnešní Troje se v minulosti rozkládala obec Dolní či Zadní Oveňec, kde se v polovině 17. století vzpomíná též poplužní dvůr majitele Václava Vojtěcha, hraběte ze Šternberka. Ten zde také v letech 1680 až 1688 dal postavit podle plánů francouzského architekta Jeana Baptista Matheye nádherný barokní zámek s výtečnými malbami na omítce, jejichž autorství se přičítá Nizozemci Abrahamu Godinovi. Od roku 1776 vlastnili zámek páni Asfendi z Vydří, pak patřil císařovně a dokonce knížeti Winidischgrätzovi.

Lze předpokládat, že po vystavění zámku nechal hrabě Šternberk vybudovat při poplužním dvoře i trojský pivovar. Písemné zprávy ho zmiňují až v polovině 18. století.

Do druhé poloviny 19. století se datuje rozšíření a modernizace pivovaru. Tehdy se tu vařilo až 2000 hl piva ročně. To však také byla labutí píseň pivovaru, který časem podlehl silné konkurenci větších kolegů. V té době byl jeho majitelem a sládkem Karel Židlický, zatímco poplužní dvůr vlastnil Alois Svoboda.

Trojský pivovar přestal vařit zlatistý mok začátkem 20. století, pravděpodobně v roce 1907, kdy ještě figuruje v knize Království české I. - Střední Čechy.

(Večerní Praha, 1997, s. 6, 4. 4.; podepsáno Josef KLEMPERA)

Prazdroj prohrál ve Venezuele spor o známku

Plzeňský Prazdroj zatím nebude moci prodávat své prémiové pivo Pilsner Urquell na venezuelském trhu. Firma totiž prohrála známkoprávní spor u patentového úřadu v Caracasu s holandským občanem českého původu Vladimírem Budějickým, který si na tamním trhu ochrannou známku plzeňského piva zaregistroval v roce 1992. Proti rozhodnutí se však pivovar odvolal a úřad bude spor řešit znovu.

»Venezuela je první zemí, kde jsme neuspěli ve sporu o známku,« uvedl právník Prazdroje Stanislav Frank.

Patentní úřad své odmítavé stanovisko zdůvodnil tím, že se Prazdroji nepodařilo dostatečným způsobem prokázat všeobecnou známost ochranné známky ve světě. Plzeňský pivovar tak zašle do Venezuely další materiály prokazující staleté a celosvětové užívání této známky.

Prazdroj však celou oblast Jižní Ameriky považuje za problematickou, protože si zde ochranu značky dosud nezajišťoval. Vyváží tam totiž zatím zanedbatelné množství produkce - registraci známky je však podle představitelů pivovaru odrazovým můstkem pro budoucí vývoz či licenční výrobu.

Do sporu s Vladimírem Budějickým se Prazdroj dostal před třemi lety, kdy se neúspěšně pokusil o registraci označení Pilsner Urquell pro venezuelský trh. Proti předchozímu zápisu známky se plzeňská společnost ohradila s tím, že označení Pilsner Urquell je ve světě spojováno výhradně s pivovarem Prazdroj. Patentový úřad v Ca-

racasu však protest nyní zamítl a bude o něm znovu jednat v odvolacím řízení.

Na jihoamerickém kontinentě vyhrál Prazdroj před třemi lety spor v Chile, kde podnikatel Hans Josef Huttinger s úspěchem použil k registraci etiketu odlepenou z láhve piva vyrobeného v Plzni včetně nápisu Made in Czechoslovakia. Na plzeňský podnik se pak obrátil s nabídkou na odprodej registrace za deset tisíc dolarů. Avšak Prazdroj to odmítl a spor vyhrál díky všeobecné známosti značky.

(MF Dnes 8, 1997, č. 33, s. 15, 8. 2.; podepsáno mp)

Dražší pivo z Prahy

Společnost Pražské pivovary zvyšuje velkoobchodní ceny některých značek piva. Celkové zdražení činí v průměru 4 až 5 %. Jak uvedla tisková mluvčí společnosti Diana Dobálová, hlavní příčinou zvýšení cen piva je vysoký nárůst cen surovin, energie a ostatních vstupů v pivovarnickém průmyslu, které se v kombinaci se současnou hladinou inflace výrazně promítají do zvýšení nákladů na výrobu. Zvýšení cen se týká pouze některých značek piva a jeho výše se u jednotlivých značek liší. Například velkoobchodní cena püllitru lahvové desítky Staropramen vzroste z dosavadních 6,23 Kč na 6,70 Kč, püllitru sudové jedenáctky Vratislav z 6,19 Kč na 6,35 Kč a püllitru sudové desítky Ostrava-ru z 5,28 Kč na 5,50. Ceny některých druhů piv však podle Dobálové zůstanou na současné úrovni a nezvýší se, například sudová dvanáctka Staropramen, lahvová desítky Braník a lahvové premium Vratislav. Cenové zvýšení podle jejích slov však ani v jednom případě nedosahuje inflační úrovně. Po nedávno dokončeném procesu sloučení tvoří dnes společnost Pražské pivovary tři obchodní jednotky - Pražské pivovary, Pivovary Vratislavice nad Nisou a Ostravar. Se svým 14procentním podílem na trhu patří Pražské pivovary mezi největší pivovarské skupiny v republice.

(LN 10, 1997, č. 53, s. 12, 4. 3.; čtk)

Každý osmý Čech zná plzeňské pivo

Zhruba každý osmý občan ČR (12 procent) zná z hlavních značek zlatého moku

nejvíce Pilsner Urquell o 3 procenta méně Radegast, téměř 8 procent uvedlo Gambri-nus, 6 procent Budvar, 5 procent Velkopopovický kozel a necelý 5 procent Krušovice. Vyplyvá to z průzkumu veřejného mínění firmy Imas - Marcon. Značku piva Pilsner Urquell mělo nejvíce v povědomí téměř 14 procent mužů a 10 procent žen. Naopak nejméně mužů a žen, 5 procent a 4 procenta, uvedlo pivo Krušovice.

(LN 10, 1997, č. 72, s. 3, 26. 3.; čtk)

Gambrinus zabodoval v Pivexu

Zlatý pohár v kategorii desetistupňových světých výčepních piv získala na letošním mezinárodním veletrhu pivovarnictví a sladovnictví Pivex 97 desítky Gambrinus. Světla dvanáctky Gambrinus obsadila ve své kategorii třetí místo. Jaroslav Pomp z Plzeňského Prazdroje také oznámil, že Gambrinus 12stupňový byl včera již podruhé oceněn certifikátem Czech Made.

(LN 10, 1997, č. 54, s. 12, 5. 3.; podepsáno jih)

Stručně

Zvýšení produkce piva. České pivovary loni vyrobily 18,3 mil. hl piva, což bylo o 2,8 % více než v roce 1995. Vývoz vzrostl o 28 %.

(LN 10, 1997, č. 54, s. 12, 5. 3.)

Zdražení zlatého moku. Zástupci všech českých pivovarů se na veletrhu Pivex 97 shodli na nutnosti zdrazit pivo ještě v tomto roce.

(LN 10, 1997, č. 54, s. 12, 5. 3.)

Co přineslo »české pivo« Bulharsku?

Po osvobození Bulharska z tureckého útlatku v r. 1878 zavítaly do nově zřízeného bulharského státu stovky českých kulturních pracovníků, především na pomoc bulharskému školství. Do Bulharska přijelo i mnoho Čechů zaměstnaných v různých oborech průmyslu a řemesel. Stali se příkladem podnikavosti a pro mladou bulharskou ekonomiku znamenali nezanedbatelnou podporu.

Největšího rozvoje dosáhl průmysl pivovarský, původně zastoupený bratry Jiřím a Bohdanem Proškovými v Sofii. V r. 1884 založili první a nejmoderněji zařízení pivovar nejen v Bulharsku, ale i na celém Balkánském poloostrově. Jejich podnik přinesl nejen vysoký ekonomický zisk, ale i nové aspekty do bulharského společenského života. Bulhaři, kteří do té doby pivo jako nápoj neznali, si pochutnávali pouze na domácích výrobcích - vínu a rakiiji. Bratři Proškové podporovali prosazování nových »chuťových« a společenských zvyků - obdobně jako v pozdějším českém obrození, kde pivo bylo nejen součástí kulturních večírků, ale i částí politické ideologie.

Tenkrát se Sofie podobala velké orientální vesnici a »česká kolonie«, z nedostatku jiné zábavy, se scházela hlavně v neděli u Jiřího Proška, aby se u sklenice Proškova piva pobavila. Oslavovaly se významné rodinné události, přetřásala se »česká otázka«, zasílaly se příležitostné telegramy do Prahy. Při jedné takové příležitosti zastihla kolonii ohromující zpráva o požáru Národního divadla. Tato společnost se nerozešla, dokud nesebrala na nové Národní divadlo úctyhodnou sumu.

Proškovo pivo bylo v Bulharsku tím, čím Plzeňské v Čechách. Bylo tu uplatňováno heslo: *Dobré pivo jen ze sladu a chmele prvotřídního lze urobiť.*

Technické vybavení pivovaru se neustále zdokonalovalo a v r. 1892 do něho bylo zavedeno »zdrojové zařízení« a elektrické dynamo. Bylo to první elektrické zařízení v Sofii a zájem o ně projevili i v knížecím paláci, kde se tenkrát svítilo pouze svíčkami a petrolejem. Při jedné významné dvorní slavnosti byly elektrické dráty odvedeny z pivovaru do paláce, jenž se onoho večera skvěl a zářil ve světle elektrických lamp. To byl popud k zřízení samostatné elektrárny v knížecím paláci.

Do stejné doby patří i počátky pěstování dvouřadého pivovarského ječmene v Bulharsku, který pro jeho vysokou kvalitu obdivovali bulharští rolníci.

Po smrti bratří Prošků (1905) převzali pivovar dědicové Bohdana Proška. V letech 1914-1915 zaznamenala výroba nejvyšší nárůst. Zastupitelstva a sklady byly zřízeny téměř ve všech městech Bulharska, dokonce byl obnoven export piva do Cařihradu, kam se pivo vyváželo již za zesnulého Bohdana Proška. V roce 1947 byly pivovary zestátněny.

Velké pivovary založili i bratři Mildové v Šumenu a Rusčuku, pánové Hodina a jeho nástupce Laušman v Plovdivu, Martínek a jeho nástupce Malotín v Lomu a další.

Dnes má Bulharsko i svoji Stranu piva, která v duchu Haškovy tradice prohlašuje: »Světlym pivem k světlé budoucnosti.«

Světлана Lazarová

Pivo jako magický prostředek čili Stručný průvodce dějinami pivní magie

Chmel a nápoj z něho vyráběný bývá v dnešní době z magického hlediska silně podceňován. Tento tristní stav potvrzuje i reprezentativní příručka Scotta Cunninghama *Magické rostliny* (Praha, Volvox Globator

1994, 285 s.), v níž není o chmelu ani zmínka. Je tedy na čase ukázat, jak ignorantský je tento přístup a co všechno se vlastně skrývá pod pojmem »pivní magie«.

Hlavní magická síla chmelu je skryta v jeho šišticích, které obsahují tzv. lupulin, cennou látku nezbytnou pro vaření piva. Lupulin je ovšem také velmi silnou drogou, jejíž vliv na centrální nervovou soustavu člověka je

nesmírný - podněcuje skryté schopnosti, jako je jasnovidnost, telepatie i telekineze, a je rovněž skvělým stimulantem pro práci v astrálu. Za to ovšem mág-pivista platí vysokou cenu: trápí ho choroby jater, nadměrné ukládání tuků a v neposlední řadě též ve stáří silné sklony k lykantropii (vlkodlactví), o čemž ostatně svědčí i etymologie lupulinu (od lat. lupus = vlk) - zvláště otřesné případy jsou zaznamenány zejména v pivařsky aktivních oblastech, takže nedoporučuji se například procházet nočním Mnichovem v době Oktoberefestu. Přesto všechno je pivo základní ingrediencí mnoha magických nápojů a samotná pivní magie je obor velmi starý a úctyhodný.

Zřejmě nejstarším dokladem jejího praktickování je dílo zvané *Necrobiercon* (tj. kniha mrtvých pív), které údajně sepsal v Damašku v 8. stol. př. Kr. Abdul Al-Azred. Podtitul *Svědectví šíleného Araba, který zde popisuje vše co viděl a co vypil* dostatečně vypovídá o zaměření této vzácné knihy, doslova základního kamene pivní magie. Rukopis *Necrobierconu* je uložen v pařížském Arsenalu (jeden jeho opis byl donedávna uchováván v knihovně Britského muzea, avšak před dvaceti lety zmizel, byv zřejmě vypit některým příliš horlivým čtenářem).

Evropský středověk byl bezpochyby zlatým věkem pivní magie, největšího rozkvětu však dosáhla až na samém prahu novověku, v 16. a 17. století. Není náhodnou shodou okolností, že práce alchymistů je značně podobná práci sládků v pivovarech - tuto analogii dokládá řada alchymistických spisů, jako např. antologie alchymistických alegorií *Mutus Liber* (La Rochelle 1677), práce Heinricha Khunratha *Amphiteatrum Sapientiae Aeternae* (Hanau 1609) či šestisvazkový sborník *Theatrum Chemicum* (1659); symboly a vyobrazení obsažené v těchto traktátech dávají smysl teprve v souvislosti s pivem a jeho výrobou a konzumací. Za klasika pivní alchymie té doby je považován významný alžbětinský mág John Dee, který se ve svém slavném díle *Monas Hieroglyfa* (Amsterdam 1564) pokusil vyjádřit jediným hieroglyfickým obrazem věčné a dokonalé Nejvyšší PIVO, které je ideálním pravzorem všeho piva pozemského. (V souvislosti s Johnem Dee je třeba poznamenat, že jeho velký příznivce a mecenáš cí-

sař Rudolf II. založil známý krušovický pivovar původně jako jakýsi výzkumný ústav pivní magie, v jehož čele stál právě Dee).

Pozdní baroko a nastupující osvícenství příliš pivní magii nepřálo. Toto prastaré učení (pokud se o něm vůbec psalo) bylo záměrně zkreslováno, alchymistické laboratoře a magické oratoře zely prázdnotou. Jako typická ukázka profanace pivněmagických rituálů může posloužit dílo P. Kryštofa Fischera S. J. *Knihy methodní pro piva pitele v císařských královských zemích, v níž důkladně a jadrně se okazuje, jakby v putyky řádu určitý způsob pití netoliko vesměs ale i zvláštně, v každém žejdliku k pití určenému, zříditi se měl* (Praha 1706), v němž evokace piva poklesla zčásti do podoby venkovského hospodského folklóru a zčásti do rad hospodářů, kterak má pivo skladovat.

Teprve ve druhé polovině 19. století spolu se znovuzrozením hermetických bádání ve Francii se objevují mágové, navazující na své slavné předchůdce a pokračující v jejich díle. Zřejmě neoriginálnější osobností mezi nimi byl syn plymouthského sládky Aleister Crowley (1875-1947). Tento zhýralý Angličan navazoval na učení Johna Dee a alkoholické excesy Francoise Rabelaise a jeho díla - především *Liber AL vel Legis* a *Liber XXX Aerum vel Saeculi sub figura CDXVIII* - jsou na renesanční pivní magii přímo postavena. Druhá zmíněná kniha je dokonce záznamem rituálů tzv. enochiánské magie (jejímž zakladatelem byl již několikrát zmíněný Dee), které prováděl r. 1901 na Sahaře s pomocí soudku plzeňského.

Pivní magie je pěstována dodnes, i když poměrně nenápadně a výhradně uvnitř tajných stolních společností. Zájemcům o tuto problematiku mohu doporučit vynikající monografii francouzského dějepisce hermetismu René Alleaua *Aspects de l'pivologie traditionnelle* (Paris, Les Edition de Minuit 1952), která shrnuje základní principy tohoto magického odvětví.

Na závěr bych rád poděkoval svým přátelům z pařížské *Société des bieres internationale* za cenné rady a konzultace.

Kryštof Pivomysl Kudláč - Jirenský

DROBNÉ DEFEKTY DO TŘÍ DNŮ, ZÁZRAKY NA POČKÁNÍ**Tým Dr. Alberta**

Vážená sexuální poradno, trpím velmi nepříjemným defektem. Mám totiž nadměrně přerostlý klitoris a muži, se kterými se chci milovat, se vždy zděsí a tvrdí, že mám v rozkroku pánské přirození. Pro názornost vám zasílám vlastní fotografii, která detailně ukazuje můj přebujelý klitoris. Takto nabyde jen ve stavech té největší rozkoše; jinak je asi třetinový. Dokažte, prosím, že se jedná o poštěvácěk, a také mi poradte, jak mám dosáhnout jeho zmenšení.

Katka M. (21 let)

Milá Katko, musím se ti přiznat, že ke klasifikaci tvého přirození jsem si musel přizvat své kolegy, abychom společně mohli tento objekt zhodnotit. Avšak s uspokojením ti mohu oznámit, že mnohousedlané grémiu klitorálních expertů se jednohlasně shodlo, že tvůj klitoris je skutečně a nezpochybnitelně klitoris. Tudíž můžeš uklidnit své partnery. Ba naopak, ti by měli být poctěni, že si s tímto unikem mohou "pohrát".

Nyní přistoupíme ke druhé stránce tvého dopisu. Zmenšení klitorisu můžeš dosáhnout hned několika způsoby, ale prozatím ti osvětlím jen jeden. Pokud by zklamal, napiš samozřejmě znovu. Kli-

toris je velice citlivá část ženského těla se značnou koncentrací nervových buněk, takže musíme postupovat velmi opatrně. Poměrné bolesti se však nevyhneš. Na konec klitorisu nasadíš náprstek (v tvém případě asi něco většího) a pevně připevníš, aby zde zůstal trvale. Do nasazeného náprstku musíš 3x denně silně poklepat ševcovským kládívkem. Poklepávej těsně do umdlení, jinak se kýžený efekt nedostaví. Jednou denně náprstek sejmí a věnuj se zužování klitorisu. Po celé jeho délce nasad' silné prádelní kolíčky a střídavě jimi kruž kolem osy klitorisu. Po této proceduře opět nasad' na konec klitorisu náprstek

a tentokrát již jen jemně poklepej. Pokud toto vše budeš činit pravidelně, dosáhneš svého. Pro jistotu ještě jednou týdně zasymp zmučený klitoris solí, neboť sůl vysušuje, a tudíž též zmenší tvůj klitoris. Hodně štěstí při zmenšování přejí

MUDr. L. Ant

Pozn. redakce: Kvůli choulostivosti fotografie byla redakce nucena ji slabě znejasnit. Přijměte náš zásah s pochopením. Děkujeme.

Kauza ATB

Milí pivaři,

není to tak dávno, co se konala, podle mého názoru, celkem povedená oslava narozenin doc. Čorneje a Mgr. Kalouska a opět jsem se setkal s tvrzením v duši všech pivařů i jiných alkáčů tak nechutně a oplzle zakořeněným, jakým jest nemohoucnost pít svůj mok, když žeru antibiotika (ATB).

Úvodem jen stručná, z lékařského a tudíž těžce propivního hlediska, charakteristika tohoto zrzavého moku. Už při pohledu na orosený půllitr je každému normálnímu jedinci jasné, že jde o zdravý ba dokonce životobudivý nápoj. A v čem tkví to tajemství? Půllitr jest 500 ml vody a té potřebujeme denně asi 2500 ml; při jejím nedostatku hrozí u některých náchylných jedinců tvorba ledvinových kamenů, tudíž dostatek piva jest prevencí tohoto neblahého stavu spolu se skutečností, že většina piv je zásaditých až na výjimky (Smíchov - sorry, nechci někomu urazit jeho značku) a kameny se tvoří jen v kyselém prostředí. Další plus jest obrovské množství iontů, jež potřebuje k životu každý normální i nepivoofilní jedinec, který si potom kupuje

drahý ionťáky a ještě přichází o ten blažený pocit při pití piva. Pivo je taky koloidní roztok, což znamená jistý obsah bílkovin, které taky nutně potřebujeme, což vysvětluje fakt, že někteří jsou živi jen z piva. Neoddiskutovatelnou součástí je i, byť skromná, účast vitamínu B12. No a nakonec - trocha alkoholu ještě nikoho nezabilá.

K těm prokletěj ATB, který vám furt vtáje hlavou. ATB nejsou ANALGETIKA!!! Obecně se ATB s alkoholem netlučou a existuje pouze malá skupinka ATB, která je škodlivá. Příkladem je účinná látka CIPROFLOXACIM, což je tzv. chinolinové ATB; zde dochází při požití alkoholu k vystupňování sedativních účinků. Občasně sedativní účinky můžeme najít u některých Cefalosporinů, ale těch není mnoho. Proto radím, abyste si zapamatovali název toho hnusu nahore a vždy koukli na krabičku, jestli to zrovna nežerete, anebo kounout do příbalového letáku, kde potřebnou informaci najdete pod pojmem INTERAKCE. Jinak na ATB můžete s naprostým klidem bumbat, jak se vám zachce, ale pozor aby to nebyly analgetika, po kterých se jinak sjedete jako hovada. Případněma dotazama či poznámkama se na mě můžete obrátit.

Doktor

Otazníky mládí intelektuála B. Raníka

2. První polibek múzy

I když přijal Adolf Gottstrafe mladého Raníka do opatrovnictví jen pro možnost správcovství nad malým statkem Raníkových v Sušně, přeci jen si jej v krátké době oblíbil.

Již v Raníkových čtyřech letech vypořádal opatrovník Gottstrafe u malého děcka originální dramatické nadání, jež začal postupně využívat pro pobavení štamgastů svého hostince. Velké obliby dosáhla nacvičená figura čurajícího psíka, kterou musel Raník na požádání předvádět od svých útlých let až do desátého roku. Tajemství figury spočívalo v dojemné naturalitě, kdy mladý Raník došedše po čtyřech k dubovému stolu uprostřed nálevny, zvedl zadní nožičku a láskyplně pomočil již zahnívající nohu stolu. Poté ji smyslně očichal a krátce zaštkl. Po takovémto představení nastalo v hostinci bujaré veselí, pivo teklo proudem, kořalka docházela a mladý Raník dostal cukřík od hostů a opatrovník Gottstrafe jej laskavě podrbl za ouškem. Jelikož s Raníkovým nadáním stoupala spotřeba piva zájezdního hostince v Sušně, je nabí-

lední, že chlapec musel svou figuru opakovat i několikrát denně. Odlišná situace nastala, když do zájezdního hostince zavítali přespolní zákazníci - nejlépe pražská smetánka. Tu mohl mladý Raník upustit od ponižujících figur a plně vyjádřit své dramatické nadání. Nejúspěšnějšími pantomimickými scénkami pro tuto klientelu se zprvu staly krátké výjevy z prací na vsi za všech ročních období. Hurónského aplaudování téměř vždy dosáhla scénka mlácení obilí, kdy chlapec tloukl malým cepem do inkriminovaného dubového stolu.

Zásadní obrat v Raníkově životě nastal, v roce 1907, kdy do očímová hostince zavítala benátecká divadelní společnost Vojnarka. Vedoucí společnosti a ředitel obecní školy v jedné osobě Bohumil Kozel si nemohl nevšimnout Raníkova nadání a okamžitě se jal přesvědčovat Gottstrafoho o výhodnosti angažování mladého Raníka v divadelní společnosti. Malý Raník tedy začal dojíždět s podkovaňským pivovarským povozem do Nových Benátek na zkoušky divadel-

ního souboru. Časově byl Raníkův nový koníček dokonale spřízněn s činností pivovarského vozu, neboť tříhodinová zkouška spolku Vojnar-ka končila těsně před ukončením vykládek piva v početných benáteckých hospodách. Cesta zpět byla pro mladého chlapce již o něco komplikovanější. Pivovarský povoz totiž z Nových Benátek zamiřil přes Zdětín do Chotětova, odkud musel Raník pěšky až do rodné vís-ky. Několikrát se starý povozník Matouš Zloveský nad dítětem smíloval a zavezl jej až domů, ovšem jen za úplaty čurací scénkou, tudíž v zimě chodil Raník téměř výlučně po ojiňených kolejkách pěšky. V Nových Benátkách se chlapci zalíbilo a stal se zánicem divadelníkem. Bohumil Kozel uznával Raníkův talent a chlapec byl na sebe právem hrdý. Po půl roce se dočkal i první role. Avšak čekalo jej velké zklamání, v Jiráskově Lucerně si zahrál jen mlynářova psíka. Bohumil Kozel tímto tahem učinil z Lucerny v Nových Benátkách kasovní trháč, neboť každý z města i blízkého okolí si nechtěl nechat ujít čurajícího herce na jevišti, jenž je převlečen za

psa. Raníkova trpělivost vyprchala až po 167. repríze, kdy mu v deseti letech začínalo rašit ochlupení. Dva a půl roku Raníkova angažmá v novobenátecké divadelní společnosti přineslo značný finanční efekt nejen Vojnarce, ale i samotnému Gottstrafemu, který vyinkasoval značné odstupné za chlapcovu mimickou figuru. Pro opatrovníka to samozřejmě byly peníze navíc, neboť Raník nehrál svou scénku jen na prknech Vojnarky, ale i po návratu do domovského hostince zpitým štamgastům a zvědavým sousedům z blízkého i dalekého okolí.

Tato několikaletá zkušenost s divadelní múzou zapříčinila Raníkův drastický odpor ke všemu, co se jen zdánlivě blížilo divadlu. Později na gymnáziu nabídl neprozřetelně Z. Kalista Raníkovi spolupráci na nastudování divadelní hry Havrani. Nabídku odnesl zlomenou čelistí, několika vyraženými zuby a naštipnutou stehenní kostí. Až po delším čase si oba přátelé vše vysvětlili. (pokračování příště)

B. E. Nátký

*Dear Mr. B.E. Nátký,
všichni tady u nás čteme ten časopis »Byltén« a moc se nám líbí, páč je vo pívu a to my rádi. Jenom to by mě fakt zajímalo, jak ste psal vo tom B. Raníkovi, jak von se ten B. Raník vlastně menuje křestním ménem. Vsadil sem se s našim sheriffem C. Sarem, já říkam, že se Mr. Raník menuje Barnabáš, Boromej nebo Belzebub, kdežto sheriff říká, že je to Basil, Brůno nebo Běda Venerolog. Tak jak vono to vlastně je ? Sem jenom hloupej farmář, a tak se nezloběj, esli sem jich urazil, přij jejich vzdělání. (Posílám vám flašku naší domácí kořalky, je dovopravdy dobrá a řacky vostrá).*

Ruby Cohn, Rome City, Kansas U.S.A.

Vážený Ruby Cohne,

velice mě potěšil váš živý zájem o časopis Byltén, zvláště pak o B. Raníka, opomíjenou to postavu českého literárního dění mezi světovými válkami. Jsem s vámi vcelku zajedno, že je načase odtajit křestní jméno literáta a historika Raníka. Neučinil jsem tak doposud z čisté piety k Raníkovu zbožnému přání, aby jeho jméno nebylo uváděno. Situace si však vyžaduje opačný přístup, a proto pod vahou četných listů, jež nejsou nepodobny tomu vašemu, přistupuji ke zveřejnění inkriminovaného jména. Celé zní BALTAZAR RANÍK.

Raníkova neochota k uvádění svého křestního jména pramenila především z jeho náchylnosti k tvorbě urážek. Raník byl totiž skrze své jméno celý život nazýván balíkem, balounem, balvanem a podobnými nelichotivými slůvky. Zášť k vlastnímu jménu byla též silně přizivena jeho otcem, Samsonem Raníkem, který se vsadil v sušenské hospodě velkostatkáře Gottstrafeho, že pokud pojmenuje své dítě, bude-li to chlapec, jmény všech Tří králů, bude mu každý měsíc zaplacen sud podkovaňského piva. I přes četné žadonění u faráře novobenátecké fary Raník nepochodil a synovi zůstal jen jméno Baltazar a Samson Raník byl nucen každoměsíční sud piva dodávat svým kamarádům z mokré čtvrti do sušenské hospody. My ale již víme, že nemusel dodávat dlouho.

Doufám, že vám nebude příliš proti srsti, když se pro příště z úcty k mistrovi navrátím ke zkrácené podobě jeho jména.

B. E. Nátký

P. S.: Láhev vaší domácí kořalky ke mně nedoputovala, proto prosím zašlete novou.

»Cesty ve znamení kříže« a piva?

Velký duchovní a civilizační proces, který Evropa v XVI.-XVIII. století zasáhla téměř celý svět, jistě upoutal pozornost nejdého z nás. Kdo chtěl kdy proniknout do barokní nálady lidského pokolení ve zmíněném věku, nemohl opomenout onu misijní činnost Evropanů po mnoha končinách světa.

Zámořské objevy otevřely Evropě nekonečné dálky, které vábily člověka svou nedohledností a bezbřehostí. Barokní člověk se tak ocitl tváří v tvář nekonečnu (Kalista). Tento pocit prvně zakusila výprava Kryštofa Kolumba, jež 12. října 1492 vstoupila na pevninu nového kontinentu, sic nevědomky. S touto výpravou ochutnal nekonečnou dálku bratr Bartolomeo a po něm vidíme vstupovat na půdu neznámých světů první misionáře. Hned s druhou Kolumbovou výpravou z roku 1493 připlouvá k domnělým břehům východní Asie 12 mnichů s misijním posláním, s touhou vytvořit velkou »říši Kristovu« a naplnit představu »jediného ovčince«.

K tomuto fenoménu přispěli nemalou měrou i misionáři z českých zemí. A to především kvalitou své práce v misiích. Pokračovatelé apoštolského poslání, kteří pocházeli z Čech, Moravy a Slezska, patřili dokonce mezi domorodci k těm nejoblíbenějším. Tento fakt nám potvrzuje jeden z listů Ondřeje Suppetia z Ratiboře, který působil v Americe v letech 1684-1712. Ve svém listě píše: »To můžeme všichni, kdož jsme přišli z české provincie [Provincia Bohemiae Societatis Iesu - pozn. B. R.], po pravdě potvrditi, že domorodci otcové v Chile narození ze španělských rodů, milují a váží si Čechů a Nizozemců nad ostatní národy, ba i nad evropské Španěly, což jest jistě u tohoto lidu velice vzácné.« I když se tohoto procesu mohli čeští misionáři zúčastnit až po svolení španělského krále Filipa IV. z roku 1664, jenž povolil účast misionářů i ze zemí mladší větve habsburského rodu, přeci se dokázali velmi rychle zařadit po bok zkušenějších misionářů; dokonce někteří z nich po vzoru sv. Františka Xaverského dosáhli mučednické palmy. Jmenovitě P. Antonín Strobach roku 1684 na Mariánských ostrovech a Jindřich Václav Richter roku 1696 v Amazonii.

Právě tento J. V. Richter, kterému se vyplnil sen každého misionáře, se stává středem našeho zájmu. V jeho listech, v nichž se mimo jiné dočteme o cestě z Cadixu do Cartageny, odtud přes Hondu a Papayan do Quita, dále přes Andy do úvodí Maraňonu a nad Huallagu, o poměrech v tamních misiích a o působení mezi domorodci Coniby, se můžeme pozastavit nad význačným rysem české mentality - potřebou konzumace piva. Jindřich V. Richter ve svém listu z 16. dubna 1691, jenž byl psán v La Laguna, popisuje své útrapy s pokrmy a nápoji v úvodí Maraňonu. Po méně zajímavých pasážích o požívání ryb, želv, vřešťanů, yuey a banánů se zjevuje Richterova vynalézavost při výrobě tragicky nedostatkového nápoje. »Nedostatku piva jsem nepocítil, připravuji si je z upražené kukuřice, jejíž zrna semelu a svařím s vodou, pak, procediv to, dělám si z toho čistý a lahodný nápoj.« Tato slova však nenapsal jen s čistě informačním cílem, nýbrž i jako pobídku pro nerozhodné bratry, »kteří sem přijdou; mohou to zkusit také doma a udělat si to z kukuřice, aby viděli, jaký nápoj tu budou mít...« Potřeba piva je v témže listě maximalizována Richterovým postojem k možnostem vína: »Vino jsem odvykl nejsnáze, neboť vedro bere člověku jakoukoli chuť na ně.«

Je naprosto přesvědčivé, za jakým účelem J. V. Richter a další misionáři do obou Amerik odcestovali, ale pivní stránka v jejich duchovním působení není, zdá se, zcela zanedbatelná. Zůstává však nezodpovězená otázka, zdali Chillané či Peruánci, kteří vysedávají na stolicích při prашných cestách svých měst před svými bary a popíjí onen lahodný (možno-li) nápoj, jsou se svou zálibou v pivu nějak úžeji spjatí s misionáři XVII.-XVIII. století z českých zemí? O vyučení domorodců ve vaření piva se totiž v listech misionářů nedočteme, avšak bylo by alibistické, kdybychom se domnívali, že si svůj nápoj a tajemství jeho výroby ponechali jen pro sebe. Nepředstavitelná se jeví myšlenka, že by tak společenský nápoj, jakým pivo rozhodně je, popíjeli někde v chládku o samotě. Spíše ne, přeci jenom to byli Češi.

B. Raník

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
A											
B											
C											
D											
E											
F											
G											
H											
CH											

Vodorovně

- A - infekční choroba, španělský šlechtický titul, citové hnutí
 B - spojka, **tajenka**, chem. zn. kyslíku
 C - druh drůbeže, hudební country skupina, chem. zn. dusíku, pysky, zn. průměru
 D - předložka, **tajenka**, čínské jméno (též z „i“)
 E - právo konečného rozhodnutí, finské mužské jméno, ruský veletok
 F - dlouhé ypsilon, **tajenka**, zn. kosmetiky
 G - evropská řeka, „i co“ slovensky, příslovce
 H - chem. zn. fosforu, **tajenka**, sport. zkratka, chem. zn. hliníku
 CH - citoslovce houpání, trnovník, pohádková osoba, spojka

Svisle

- 1 - vyrobený z máku, daň z přidané hodnoty
 2 - odstěpek při kování, vyhynulý pták
 3 - zn. poloměru, vyrobenou z drátu
 4 - zařízení k opravě lodí, německy „krát“, domácky Izabela
 5 - část vozu, malý tulák
 6 - záporka, vše v pořádku (zkr. v Anglii), spojka, u sebe v bytě (z „á“)
 7 - „roku“ z latiny, rybářská náčiní, iniciála Tomáše
 8 - čestně, na konci dopisu, gumový člun ke sjezdu řeky
 9 - skrytá pod písmenem „m“, iniciála Emila, křesťanské sdružení mladých mužů
 10 - ke, africký slon, německy „paní“
 11 - ukazovací zájmeno, náš nevalný politik, pobídka

Redakce doufá, že přijmete s pochopením novou cenu Bylénu, která byla stanovena s ohledem na obsah i rozsah čísla. Rovněž se podepsal současný úpadek koruny a snížení HDP. Děkujeme.

Byltén™ Předsednictva První Pražské Pedagogické Pivní Peruti vydává PPPPP. Redakční rada:

J. Šuma, J. Kočišová, M. Řezáč, T. Pavlíček, F. Grunt, F. Velímský a další členové Předsednictva.

Vychází čtvrtletně v nákladu 60 ks. Nevyžádané příspěvky se nevracejí.

Sídlo: Petřínská 10, Praha 5, Malá Strana, tel.: 53 18 86. Grafická úprava: Jan Šuma. Tisk: Pavel Svoboda. Foto: Blanka Pacholéková, Miroslav Houska.

Ze slavné hospodské minulosti

Není nutné nějak zvlášť zdůrazňovat důležitost hospod v naší minulosti. Ostatně nedávno na toto téma byla uspořádána i učená konference. Ale přesto zdůrazněme fakt, že osudy významných hospodských stolních společností nejsou dosud uspokojivě prozkoumány. Připomeňme si proto jednu z nich, společnost u Ježíška (budova této hospody ustoupila výstavbě metra ve Spálené ulici), tak jak ji v dopise Ignátu Herrmannovi popsal tamější bývalý číšník Mráz. Jeho vyprávění není napínavé, pikantní a bujaré, psal ho již starý muž. Ale věcností a mnohými detaily přibližuje dobře tehdejší hospodskou atmosféru. Dobře doplňuje známé vzpomínky Antala Staška a Ladislava Quise.

Panu Ignátu Herrmannovi, redaktoru Národních listů v Praze

Pane redaktore!

Vaším článkem v literární příloze Národních listů ze dne 12. 2. 1922 »Před padesáti lety« oživily se mé vzpomínky na ta leta, zvláště statí pojednávající o hostinci U Ježíška a o panu Makovském, mým bývalým chlebedárci. Byl jsem tam číšníkem v té době. Mé vzpomínky jsem načrtl (6 půlarchů) a předkládám Vám je k případnému použití, jestli to uznáte za vhodné.

Na Smíchově dne 15. února 1922

Znamená se v dokonalé účtě

Vincenc Mráz, vrchní soudní oficiál ve výslužbě
Smíchov č.p. 777
roh Sokolské ulice 18
roh Karlovy třídy 52

Kdyby snad bylo potřebno nějaké vysvětlení, jsem k službám. V domě našem jest prodejna Národních listů u paní Zázvorkové a nosič přichází z administrace Národních listů dvakrát denně.

Článkem od »Ypsilonu« v literární příloze Národních listů ze dne 12. 2. 1922 oživily se mi vzpomínky na ta leta, kdy jsem se v Praze zdržoval. Bylo to v letech 1868 až 1872.

Na podzim roku 1868 po absolvování nižší reálky v Mladé Boleslavi měl jsem touhu dále ve studiích pokračovati, musil jsem se toho po uvážení všech okolností však vzdáti. Na radu bratrance Bezuchy, který byl vrchním číšníkem v jedné velké kavárně v Karlíně, věnoval jsem se témuž stavu. Jako šestnáctiletého jinocha odvedla si mě z jedné zprostředkovatelské kanceláře jedna pani do hostince U Ježíška ve Spálené ulici. Tam jsem nastoupil místo jako učeň číšnický.

Pani ta jménem Christianová vedla hostinec a její manžel byl asekuračním úředníkem. Měli jednoho syna, který byl příručím v obchodě Vondráčkově (roh Široké ulice a Ferdinandovy třídy). Na venku měli statek a hostinský obchod v Praze U Ježiška buď si zařídili neb převzali za příčinou dohledu na syna. Dům U Ježiška byl vlastnictvím ptáčníka Vaňka.

Hned první den nastoupení služby byl jsem na zkoušku určen k obsluze pána, paní a syna Christianových při obědě, který se odbýval po obsluze všech k obědu docházejících hostů. Při této obsluze, nesa na tácu tři koflíčky s polévkou, se mi tácek nahnul, koflíčky se převrhly a polévka se vylila na ubrus stolní, zrovna před pány. Byl jsem zděšen a očekával, co se bude dít a jaké bude pokárání. Neviděl jsem u nich však žádného vzrušení. Pan Christian klidně mi řekl, abych dal na stůl jiný ubrus, a vlídně mne napomenul, abych si dal nadále pozor. Tímto humánním jednáním nabyt jsem odvahy a zároveň náklonnosti k celé rodině. Sám získal jsem si náklonnost jejich a cítil jsem se jako doma.

Vrchním číšníkem byl pan Staněk, který později si vzal za manželku neteř pani Christianové - slečnu Terinku. Tato byla pravou rukou pani Christianové v kuchyni.

Pan Christian byl živiální starší pán a přicházel domu jen k obědu a večeři. Večer seděl v lokále mezi hosty. Sklenici měl svou, na polovici okraje zubatou a prasklou, s poznačením »in funde«. Jiná se mu nesměla dáti. Občas procházel lokálem a nabízel hostům šnupeček.

Na jaře roku 1869 manželé Christianovi vzdali se hostince a hostinec U Ježiška i s dosavadním personálem převzal pan Antonín Makovský, syn barvíře K. Makovského v Konviktě. Pan Makovský se svou mladou pani vedli hostinskou živnost ku spokojenosti hostů, což dosvědčovala hojná návštěva. Pan Makovský byl elegantního zjevu a pani jeho byla krasavice. Měli dvě roztomilé děti, asi pětiletou Márinku a tříletého Karlička.

Byl jsem u Ježiška od podzimu 1868 do 31. 7. 1870, potom od 1. 8. 1870 do 1. 4. 1872 v Měšťanské besedě jako číšník a 1. 4. 1872 vrátil jsem se k Ježišku jako vrchní číšník, kde jsem pobyl až do 15. 9. 1872; 1. října 1872 narukoval jsem k vojsku, ke 41. dělostřeleckému pluku v Josefově.

Dojmy, které jsem nabyl U Ježiška, ještě nyní mám v dobré paměti, zvláště na osoby, které co hosti přicházely.

Do hostince vcházelo se průchodem a z tohoto dveřmi napravo - před kterými byl umístěn stánek pro stoličnou a stůl, na který stavěl sklepník přinesené pivo ze sklepa - do hostinských místností. Vpravo ode dveří byla místnost s vyhlídkou do ulice, vlevo místnost s okny do dvora. Tyto místnosti byly odděleny od sebe částečnou příční zdí proti dveřím, v které se nalézal výklenek, v němž byla umístěna železná kamna k vytápění obou místností.

Při hostinci byla též dosti prostranná zahrada, do které se vcházelo průchodem. V zahradě u vchodu byl umístěn kuželník a hned za vchodem byla ochranná bouda, by zabránila kouli vniknout do průchodu, ačkoli se to jednou stalo,

o čemž později se zmíním. Při levé zdi a zdi proti vchodu byly kryté verandy pro případ deště a mezi verandami a kuželníkem byla volná zahrada s četnými stromy a postavenými stoly. V letě při pěkném počasí byly vnitřní místnosti opuštěny a zahrada byla hojně hosty navštěvovaná.

V přední místnosti s vyhlídkou do ulice byl za kamny jeden dlouhý stůl, na druhé straně dva malé stolky. V přední části prostory byl kulečník, za dlouhým stolem - a potom na druhé straně podél celé stěny až k oknu - byly vycpané, koží aneb černým voskovaným plátnem potažené lavice. Jinak bylo dosti k stolům příslušných židlí.

Při dlouhém stole v jednom čele vévodil večer každý den Jan Neruda. V druhém čele u kamen proti Nerudovi, vždy když přišel, dr. Jakub Škarda. Nablízku Nerudy stálá místa měli denní hosté: dr. Vilém Švela, dr. Nittinger, dr. Quis, dr. Zeman (Antal Stašek), dr. Krajník. V určité dny a též ojediněle navštěvovali hostinec další duševní přátelé Nerudy: dr. Servác Heller, dr. Robert Nápravník vždy se svou chotí, dr. Emil Herrmann, MUDr. Otakar Jedlička, potomní lékař ve Smiřicích, Barák Josef, Sládek, Emanuel Tonner, Eliška Krásnohorská se svým bratrem Pechem Jindřichem, tajemník divadla Sklenář - někdy se svou chotí Sklenářovou - Malou, Bedřich Smetana, Karel Sabina, Josef Lev, Jiří Bittner, dr. Jan Vašatý, dr. Eminger, Nedoma Václav, malíř Josef Mánes, sochař Václav Levý, pěvec Josef Paleček, Emanuel Züngel, MUDr. Emanuel Engel, notář dr. Strakatý, dr. Jan Kučera, Toman Hugo, architekt Tesař, stavitel budovy Měšťanské besedy, knihkupec Dattel, herci Šamberk a Mošna a profesor František Weyr z německé reálky v Nikolandské ulici. Někdy přišel hrabě dr. Václav Kounic a pohovořil s paní Makovskou a její matkou jako se starými známými. Bylť otec paní Makovské lesním na statcích Kounicových v Novém Zámku u České Lípy. Polský spisovatel Bronislav Grabowský při svém pobytu v Praze docházel též do hostince k Ježiškovi.

Jan Neruda byl silný kuřák viržinek a jeho zvyk byl, že doutník do polovice vykouřil a polovici odložil. Byl výtečným hráčem na kulečníku a též na kuželníku. Občas si zahrál v karty, ale hlavní věc bylo debatování a vypravování. V tom čase, když jsem byl u Ježiška, podnikl Neruda s Kittlem cestu na Balkán, do Palestiny a do Egypta a po jeho návratu bylo radost posouchat vypravování o zažitém na této cestě. Přinesl si větší část malých drobných tureckých penízků a rozdával je; já jsem také dostal jeden. Bedřich Smetana vypravoval o dojmech nabytých ve Švédsku.

Jak jsem již se zmínil, dr. Jakub Škarda sedával proti Nerudovi na druhém konci stolu u kamen. Obyčejně hrál bulku s pánem jménem Vrba a s třetím mně neznámého jména. Někdy se zatoulali k Ježišku bratři Stýblové, velkokrejčí Mottl Vendelín a Beneš, dále Tuček, obchodník galanterním zbožím.

Jednoho dne večer vešel do hostince pán s francouzskou čapkou, postavil se u stolu Nerudova a rozhlížel se. Přítomní se v prvním okamžiku na něj udiveně podívali, ale hned na to rázem povstali a k němu a líbali ho. Byl to Nedoma Vác-

lav, vrátivší se toho dne z Francie po amnestii.

Neruda přicházel pravidelně v devět hodin večer a odcházel v jednu hodinu s půlnoci. Byla-li společnost u stolu přes tento čas, opustil ji. Zůstal-li někdy po odchodu ostatních hostů sám u stolu, zůstal a ukrátil si čas do jedné hodiny hraním kulečnicku s hostinským panem Makovským. Výjimka z této pravidelnosti byla v čase, kdy mu matka zemřela. Tu po tři dny přišel sice v devět hodin, ale šel brzo domu.

Do zadní místnosti chodili mezi jinými PhDr. Čupr, ředitel a majitel soukromého gymnasia, MUDr. Buršík, knihkupec Petřík, mlynář Vávra, kožešník Schiffrer, kupec Vondráček, řezbář Káš a pekař Janský z Ostrovní ulice. Tito dva poslední byli pod lékařskou ochranou MUDr. Buršíka - v rodinách jejich byl domácím lékařem, ale zvláště těch dvou byl poradcem v hostinci, smějí-li více piva si popřáti neb ne. Měli-li sklenici prázdnou, obrátili se k svému ochránci, a ten dal kývnutím neb zavrtěním hlavy najevo, mají-li si dáti nalít neb ne, a podle toho se řídili. Řezbář Káš měl vzhled apoštola, střední postavy, hubený, s krásným dlouhým, na prsa sahajícím vousem. Pekař Janský, vysoký, silný, červený v obličeji, s knírkem. MUDr. Buršík přivedl s sebou někdy dva své čilé synky v stáří okolo deseti roků. Nemýlím-li se, jeden jest pražským okresním lékařem a druhý, již zemřelý, býval přednostou okresního policejního komisařství v Holešovicích.

Pro zábavu hostů koupil pan Makovský roulet. Hrávalo se ze začátku pro zábavu malými obnosy. Později přešla hra ve vášeň, a na konec přešla všeobecně chuť k této hře. Roulet odkoupil od pana Makovského herec Šamberk a přenesl ho do kavárny Slavie k dalšímu upotřebení.

Ceny jídel v hostinci U ježíška byly tyto: na posnídávku - guláš 12 kr, paprika 15 kr, malý beefsteak, malý smažený řízek po 20 kr, dušený řízek 25 kr; večeře (velká porce) - guláš 20 kr, paprika 25 kr, roštěná 25 kr, telecí hrudí 30 kr, telecí kýta a ledvina po 35 kr, velký beefsteak 35 kr, s vajíčkem 40 kr, garnýrovaný 50 kr, vídeňské řízky 30 kr, dušené 35 kr, porce zajíce 40 kr. Obědy v předplacení po 28 kr, jinak 30 kr.

Zažité příhody

Jednou v letě hrála v zahradě skupina pánů kuželník, mezi nimi byl Neruda a řezbář Káš. Po ukončení jedné partie usedli si ke stolu a hovořili. Stavěč postavil kuželky a zmizel. Za chvíli vstal řezbář Káš, viděl postavené kuželky a povídá si: »Teď si udělám hod.« Vzal kouli, namířil a vši silou pustil kouli. Koule se však odrazila o roh kříže, přenesla se přes kuželky i přes ochrannou boudu do průjezdu a kutálela se hezky daleko v průjezdě. Naštěstí v tu chvíli nikdo průjezdem nešel. Kuželky všechny stály, však z ochranné boudy vynořil se stavěč. Když to hosté viděli, běželi k němu, zdali se mu nic nestalo. Také nestalo, ale pan Káš div neomdlel, jak byl vzrušen, ostatní musili ho konejšit.

Druhá příhoda

Nevím již, v kterém roce to bylo, že jedné noci strhl se prudký víchř, který byl příčinou spadnutí Štěpánské věže. Tenkrát asi o dvanácté hodině noční ubíral jsem se s jedním kolegou z Měšťánské besedy domu. Prošli jsme průjezd k Široké ulici a po vyjití ze vrat narazil na nás víchř a odvál nám klobouky na ulici směrem k Ferdinandově třídě. Vidět bylo málo, jedna lucerna svítila na rohu Palackého ulice, druhá na rohu Široké ulice a Jungmannova náměstí. Pomýšleli jsme, jak se ke kloboukům dostat. Zkusili jsme to takto: shýbli jsme se k zemi a dívali se, zdali něco nevyčnívá na ulici. Mně takto se podařilo klobouk najít, kolega musil bez klobouku domu. Ale co jsme po cestě zažili. Musili jsme jít středem ulice, aby nás padající tašky ze střech nezasáhly. Firmové tabule tu a tam ležely na ulici. Bydlil jsem tehdy v Ostrovní ulici u Zlatého soudku v přízemí. Přišel jsem k domu, zvonil dlouhou chvíli, ale nikdo nepřicházel otevřít. Jdu k oknu bytu, kde jsem bydlel, klepám na okno, přišli sice k oknu, ale nebylo možno otevřít, neb jakmile uvolnili okno, ucítili, že by mohlo být víchřem vyraženo, zase okno přirazili a zavřeli. Čekali vevnitř a já venku. Teprv asi po půl hodině víchř ochabl, já na okno zaklepal, otevřeli a já vlezl oknem do bytu. Když jsem se ráno ptal domovníka, proč nepřišel otevřít, když jsem zvonil, pravil, že nic neslyšel. Při dalším pátrání bylo shledáno, že drát u zvonkového vedení byl padající taškou přeražen.

Zažil jsem také velkou povodeň v roce 1872 v květnu. Šel jsem se podívat na nábreží k Žofínu. Ostrov byl pod vodou, stoly, židle a rozličné nářadí kroužilo ve vodě. Na otevřené řece bylo vidět vše možné, odnášené vodou. Jeden oblouk Kamenného mostu byl kládami přeplněný, zataraseny; tyto trčely do výše a na tom nejvýše trčícím balancovalo jiné velké břevno. Když se dívalo z nábreží, voda byla tak vysoko, že se zdála možnost sáhnutím ruky se hladiny vodní dotknouti.

- - -

Za mého působení v Měšťánské besedě měl jsem příležitost poznati dr. Skřejšovského, Hála, profesora dr. Palackého, Vojtěcha Náprstka a - nemýlím-li se - též ruského spisovatele Ivana Sergejeviče Turgeněva, který projížděje Prahou se zde zastavil.

Snad první hostinský v nově vystavěné budově Měšťánské besedy byl Jan Mellhardt, Němec, uměl však dobře česky, pani jeho a dítky neuměly česky. Možná, že ještě něco pamětihodného vím, ale nemohu si vzpomenouti. Bylo by mým potěšením, bych tímto mohl k pokračování článku »Před padesáti lety« přispěti.

Dodatky

Jak jsem se zmínil, byl vlastníkem domu U Ježíška ptáčník Vaněk, který měl obchod někde na Uhelném trhu. V domě tom domovníkem byl jeho bratr. Na

schodech nahoru vedoucích - jakož i u domovníkového bytu v přízemí v průllezdě - byly pověšeny klece s ptáky. Jednou se stalo, že jednu klec zapomněli zavřít a kanárek uletěl, nejdříve do zahrady na střechu verandy, a když ho chtěli chytiti, uletěl jim na střechu vedlejšího domu. Pro kanárka bylo pozdvižení v celém domě. Chytili-li ho, nevím.

Též v článku byly zmínka o Karličku bum a o fangličkáři. Tito také přicházivali k Ježíšku a obcházeli hosty. Jeden nebo druhý bral jen určitý peníz. Krejcar brali, ale čtyrák odmítli.

Také tam někdy večer přišel nešťastný dr. Unger, s kterým se velice šetrně zacházelo a i šetrně mu byla nabídnuta večeře. Nezdržel se nikdy dlouho.

Také tam přicházival mladík, příbuzný mlynáře Novotného, jestli sám se jmenoval Novotný, nevím. Byl zatčen pro domnělé nalepování plakátu velezrádného obsahu. Udával, že v tom čase, kdy se to mělo státi, zdržoval se u Ježíška. Tenkrát jsme byli všickni zřízenci vyslýchaní u trestního soudu. Jak to dopadlo, nevím.

Ukončuji.

Vincenc Mráz

vrchní soudní oficiál v. v.

Smíchov

Sokolská ulice čp. 777, nové 18

Ediční poznámka

Dopis Vincence Mráze Ignátu Herrmannovi je uložen v Literárním archívu Památníku národního písemnictví v Praze v nezpracované pozůstalosti Ignáta Herrmanna (krabice 14/ C/ 33, inv. číslo 134/ 74/ 2). Mráz reagoval na Herrmannovu vzpomínku, kterou si přečetl 12. 2. 1922 v Národních listech (později vyšla v prvním díle souboru Herrmannových fejetonů *Před padesáti lety*, Praha, F. Topič, 1926). Herrmann chtěl patrně Mrázova dopisu využít k novému fejetonu o hospodě U Ježíška, ale svůj záměr nerealizoval; naznačuje to fragment jeho rukopisu (srv. LA PNP, táž pozůstalost, krabice 14/ D/ 3). V Národních listech jsem odpovídající fejeton neobjevil.

Mrázův dopis je napsán na třinácti stranách (16,5x21cm) dvanácti dvojlistů. Při prepisu textu jsem se snažil zachytit zvukovou podobu autorova mluveného jazyka, a proto jsem ponechal v nezměněné formě téměř všechny nespisovné tvary slov. Složitější situace byla u autorem nedbale a nesystematicky zachycené kvantity samohlásek. Jedná-li se o nespisovný jazykový jev, který je zjevně v rozporu s předpokládanou dobovou výslovností, použil jsem současné spisovné kvantity: *použiti*»*použití*, *žadný*»*žádný*, *naklonost*»*náklonnost*. Ponechávám *podívat se, přátele* (nom. pl.), *dosavádní, číšník, ptáčník, Ježíšek, leta* (roky), *v letě* (v létě), *pani* (kromě věty »...byl jsem na zkoušku...«, v níž si autor uvědomil silnější cit úcty ke svým chleboďárcům), *koflíčky, Karliček, domu* (adverbium), *otev-*

řit, zavřit. V případě, že se dva zápisy téhož slova v kvantitě liší, přikláním se k jejich spisovnému přepisu: *lokal»lokál, vzpomínky»vzpomínky*. Slovo *kůželník*, které je v několika autorských formách, přepisují jako *kuželník*. Pro původem cizí slova jsem zvolil tyto formy: *jovialní»žoviální, realka»reálka, assekurační»asekurační*. Slova *roulet, gymnasium a beefsteak* neměním. Jména *Servac, Kaunic, Balkan*, píšu *Servác, Kounic, Balkán*, název *Nikolandská* (tj. Mikulandská ulice) ponechávám. Syntax jsem upravoval, pokud zkreslovala autorem zamýšlený obsah výpovědi.

Martin Sekera

O moci piva

Dvoudílná práce jezuita Kryštofa Fischera (1611-1680) *Knihy hospodářské* je zřejmě jedinou přehlednou hospodářskou příručkou české barokní literatury. Její první díl vyšel latinsky r. 1679, druhý (nedokončený) pak r. 1683. Do češtiny práci přeložil jezuita Jan Barner (1643-1708), známý překladatel (podílel se na překladu *Bible svatováclavské* a přeložil i rozsáhlou postilu německého kazatele Georga Scherera). Kryštof Fischer využil v díle svých dlouholetých zkušeností - působil totiž několik desítek let jako správce statků jezuitské klementinské koleje; zároveň je patrná jeho záliba v poezii a v antické literatuře.

Kapitola O moci piva pochází z prvního dílu *Knih hospodářských* a je součástí traktátu třetího, věnovaného pivovarnictví.

O moci piva

Chvála piva

Že dobrou potravu dává

Že jest tak zdravé

Aby k zachování života v půlnočních krajinách, kdežto není vína, aneb velmi málo, nezdálo se něčeho nedostávat, zaopatřil je dobrotivý Bůh pivem: nebo což by lidé pili, jimžto víno škodí, a ti, jejichžto přirození vody snesti nemůžou? Pročež vynalezen jest nápoj velmi zdravý z ječmena, aneb pšenice, aneb z obého, jenž na každém místě připravit se může. Ačkoli pak víno rychleji krmí, však pivo silněji, obzvláště pšeničné, jako pšenice jiné obilí přemáhá silou svou. Krmí, pravím, všeliké dobré pivo, což nepochází z vody, jenž jest sprostý živel, ani z chmele, jenž raději těla změňuje, nýbrž z obilí, kteréž tak povahy své vodám uděluje, aby více od nich odděleny býti nemohly. Odkudž u nás a ve všech půlnočních krajinách silnější těla se nacházejí, nežli kde jest hojnost vína a nedostatek piva. Lidé pak, kteří je pijí, méně jedí, poněvadž ono z toho se vaří, čehož v pokrmu požíváme. Zkušenost také ukazuje, že víno více

nervovým žilám a oudům takové žíly majícím škodí nežli pivo, aniž tak hustě nacházejí se dna v rukou a nohách, kdežto obyčejný nápoj jest pivo. Plodí také pivo mírně pité dobré vlhkosti, aniž ledvinám neb hlavě škodí, vzláštně dobře vykvašené a prostředního věku, a když není na mále.

Že se z něho dělají
líkové

Rozdílní pokrmové a líky strojí se z piva: a předně sice polívka velmi zdravá aneb sprostá, aneb s přimíšeným kořením a vejci, k čemuž lepší jest bílé pivo nežli hořké. Strojí se také z piva dobrou potravu dávající polívka s vetřeným do ní pivem rezným, kteréž říkají mnozí gramatika, snad proto, že jest pokrm lehkého zažití, jakýchž potřebují studenti a ti, kteří se s těžkými tělesnými pracemi neobírají.

Teplé pivo přistrojené s částečkou zázvora, skořice stlučené a květu žaludek od nezažitnosti buď z nápoje, neb z jídla pocházející osvobozuje, pomáhajíc k zažití. S semenem kmína bolesti zrění zastavuje.

Kvasnice pivný
jsou materie
páleného

Zkušené také máme, že slepice v krátkém čase a obzvláštně kapouni ztuční, jestli k potravě jejich místo vody nětco piva se přileje. Unaveným od cesty jestli pivo drobet ohříté k nohám se přiloží, posilňuje je. Polehčuje také bolesti zubů, jestli je kdo vlažným vyplachuje. Z kvasnic pivných a nejvíce z kalů neb z ostatků, kteří v přední kádi mláta se přidržely, nejlepší pálený se vytahuje, o čemž více dole.

Potřebný jsou
k kvašení chleba
Ocet pivný

Potřebují také pekaři kvasnic k zakvašení těsta, aby chléb vystával a byl řidčejší, nebo jsou od přirození nadýmající. Podobně znamenitý ocet dělá se z piva, jehož užíváme nejen při stole a jíchách, ale i k zkřehčení hovězího masa a zvěřin, jenž ač není tak dobrý jako vinný, nicméně že tohoto ne všickni mají, nejvíce onoho užívají, a bývá tak kyselý jako vinný.

Vlastnosti
nejlepšího piva

Mnoho by ještě bylo mluvit o cizích pivích a těch, které se dělají z koření, kupříkladu z šalvijs, rozmarýnu, melisy, levandule, jalovce, bobků, hřebíčků, z malin; ale abych obšírností mou někomu obtížným nebyl a poněvadž nemnoho takových piv lidé užívají, mlčením je pomímám. Ostatně to pivo za nejlepší se pokládá, které jest staré, ouplně vykysalé, nemíchané, držebnější mající pěnu, zaryšavělé, ne příliš husté, jenž řeže jazyk svou zostřelostí etc.